

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A SCRITORILOR

Mesajul tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

Stimați tovarăși,

Îmi face plăcere să adresez Conferinței naționale a scriitorilor — eveniment de seamă în viața social-politică a țării — precum și tuturor scriitorilor din patria noastră — poezi, prozatori, dramaturgi, critici — în numele Comitetului Central al Partidului Comunist Român, al Consiliului de Stat și al guvernului, precum și al meu personal, un salut calduros și cele mai bune urări.

Conferința dumneavoastră are loc în condițiile cînd întregul popor, strîns unit în jurul partidului, a trecut la înfăptuirea prevederilor celui de-al VII-lea plan cincinal, a istoricelor hotărîri ale Congresului al XII-lea al partidului. Vă sînt cunoscute, de asemenea, rezultatele obținute în înfăptuirea cincinalului 1976—1980 în domeniul dezvoltării economico-sociale a României. Atît despre marile realizări dobîndite în ultimii 5 ani, cit și despre prevederile și obiectivele noului plan de dezvoltare a României în anii 1981—1985 s-a vorbit pe larg la Congresul consilierilor oamenilor muncii, ca și la recenta plenară a Comitetului Central al partidului și în plenara Consiliului Național al Frontului Democratiei și Unității Socialiste.

Puțem spune că în decursul acestor ani România a parcurs o nouă și importantă etapă istorică în dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale a societății, în sporirea bogăției naționale, în ridicarea bunăstării și a gradului de civilizație a întregului popor, în înfăptuirea Programului partidului de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a țării spre comunism. S-a demonstrat, cu putere, că tot ceea ce înfăptuim în România socialistă, scopul suprem al politicii partidului, esența însăși a noii societăți pe care o edificăm sînt bunăstarea, demnitatea și fericirea omului, manifestarea plenară a personalității sale, strălucirea și măreția patriei, întărirea independenței și suveranității ei naționale.

Partidul acționează și acționează, de asemenea, consecvent pentru perfecționarea conducerii științifice, a societății, a relațiilor de producție și sociale, pentru adîncirea democrației socialiste, creîndu-se un cadru larg de participare nemijlocită a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, la elaborarea și înfăptuirea politicii de construcție socialistă, la conducerea tuturor sectoarelor de activitate, a întregii societăți. Cel de al doilea Congres al consilierilor oamenilor muncii — la care au participat peste 11 000 de delegați — a constituit o puternică manifestare a democrației noastre muncitorești, socialiste, cel mai larg și reprezentativ forum al oamenilor muncii din industrie, transporturi, construcții, circulația mărfurilor și finanțe, o expresie elocventă a rolului clasei muncitore, clasa conducătoare a societății, care, în alianță cu țărănimea — cu intelectualitatea, cu toți oamenii muncii, hotărîște asupra viitorului țării, acționează cu toată fermitatea pentru înfăptuirea marelui Program al partidului. Democrația noastră muncitorească, socialistă își confirmă cu tot mai multă pregnanță superioritatea, asigurînd exercitarea reală și plenară a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, egalitatea deplină între toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate, fîurirea conștientă de către masele populare a propriului lor destin — a viitorului socialist și comunist al României.

În cadrul dezvoltării generale a țării, un puternic avînt cunosc știința, învățămîntul, cultura, arta — fac-

tori esențiali ai asigurării progresului multilateral al patriei, al edificării cu succes a noii orînduiri. Societatea socialistă pe care o edificăm asigură tuturor oamenilor muncii condiții optime pentru pregătirea profesională, pentru însușirea cercurilor științei și culturii, pentru dobîndirea unui larg orizont de cunoaștere și înțelegere, pentru îmbogățirea continuă a vieții lor spirituale. O expresie puternică a acestor realități o constituie marea mișcare cultural-educativă de masă, Festivalul național „Cîntarea României”, ajunsă astăzi la cea de-a treia ediție. Îmbinînd organic, într-o concepție armonioasă, activitatea în producție și activitatea cultural-educativă și artistică, Festivalul „Cîntarea României” s-a afirmat tot mai mult ca o amplă manifestare a muncii și creației socialiste, cadru larg de manifestare a talentelor creatoare ale poporului, de participare intensă a oamenilor muncii la viața spirituală nouă a țării. Este o nouă confirmare a faptului

că tot ce s-a făurit mai de preț pe aceste meleaguri — alt în domeniul material, cit și în cel al vieții spirituale, al culturii și artei, este rezultatul luptei, muncii, gândirii și simțirii poporului, al strădanilor sale pentru progres și o viață mai bună. Acestor creații, anii socialismului le-au redat întreaga strălucire, ridicîndu-le pe un plan superior și îmbogățindu-le necontenit cu noi și noi valori.

Partidul și statul nostru acționează pentru ca toate mijloacele cultural-educative de care dispune societatea să slujească marelui tel al făuririi unui om cu adevărat nou, animat de concepția revoluționară a partidului nostru, luptător neobosit pentru fericirea poporului, devotat trup și suflet cauzei socialismului și comunismului în patria noastră. Aceasta se reflectă în felul în care clasa muncitoare, țărănimea, intel-

Continuare în pag. a 3-a

Scrisoare adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu de Conferința națională a scriitorilor

MULT IUBITE ȘI STIMATE TOVARĂȘE NICOLAE CEAUȘESCU,

Participanții la Conferința națională a scriitorilor — români, maghiari, germani, sîrbi și de alte naționalități, aparținînd tuturor generațiilor — se folosesc și de acest prilej pentru a-și mărturisii adîncă recunoștință pentru grija și prețuirea cu care sînt cinstite de către Partid, de către Dumneavoastră personal, strădanile lor pe tărîmul creșterii literaturii române.

Conferința a analizat, cu înaltă principialitate comunistă, împlinirile și nerealizările creației și vieții literare în ultimii patru ani, ceea ce s-a făcut pentru mai buna cunoaștere a realității și intensificarea legăturilor cu factorii de bunuri materiale. Discuțiile pe marginea cărîi de seamă a Consiliului Uniunii Scriitorilor, a Tezelor Conferinței naționale, a Programului dezvoltării literaturii contemporane au arătat limpede preocuparea slujitorilor conștiinței de a reflecta mai cuprînzător și mai profund în operele lor lupta de veacuri a poporului nostru pentru păstrarea ființei naționale și pentru dreptate socială, eroismul cotidian al constructorilor socialismului, viitorul de aur al patriei. Această preocupare statornică, înrăpată de îndemnul și indicțiile neprețuite pe care ni le-ați dat în atîtea rînduri, a dus la succesele incontestabile înregistrate în poezie, proză, dramaturgie, literatură pentru copii și tineret, critică și istorie literară, în domeniul traducerilor, în activitatea publicistică. Literatura și-a îndeplinit astfel, în bună măsură, vocația de formare și modelare a conștiințelor în spiritul umanismului revoluționar.

O condiție hotărîtoare a acestui bilanț rodnic o constituie climatul prielnic în care se desfășoară viața spirituală în țara noastră, libertatea de creație care stimulează înflorirea nestînjinită a tuturor talentelor reale, unite în efortul nobil de a ridica literatura la înălțimea faptelor săvîșite pe marile santiere ale socialismului. Știm că acest climat, instaurat după Congresul al IX-lea al Partidului, vi se datorează în primul rînd Dumneavoastră, mult iubite și stimate tovarășe secretar general, grijii pe care ați manifestat-o neobosit pentru valorile perene ale culturii noastre, încrederea în responsabilitatea oamenilor scrisului.

Subliniînd realizările remarcabile obținute în acești patru ani, documentele supuse dezbaterii și intervențiile participanților la Conferință nu au ocultat neîmplinirile de ordin ideologic și artistic ale unor lucrări. Au fost criticate pe drept cuvînt și unele aspecte ale vieții literare, cerîndu-se cu fermitate unirea tuturor forțelor scriitoricești, instaurarea unor relații de colaborare și respect reciproc în cadrul breslei, înlăturarea oricăror manifestări neprincipiale în reuniunile noastre și în paginile revistelor literare și de cultură.

În documentele Conferinței și în discuții, un loc important a revenit activității obștești desfășurate în mare măsură din inițiativa și în organizarea Uniunii și Asociațiilor de scriitori. În perioada analizată au dobîndit o și mai mare amploare contactul nemijlocit cu oamenii muncii, sprijinul dat cercurilor și cenaclurilor literare, participarea la Festivalul Național „Cîntarea României”. Slujitorii conștiinței au demonstrat și în felul acesta că sînt adevărați artiști — cetățeni, muncitori și părăși la vastul proces de făurire a unei lumi noi, cîștigîndu-și prețuirea și dragostea milioanele de cititori de pe întreg cuprînzătorul țării.

Onorîndu-ne cu Mesajul Dumneavoastră în acest moment de bilanț și perspectivă a muncii noastre scriitoricești, ne-ați adresat vibrantă chemare de a crea o literatură pătrunsă de patosul revoluționar al prefacerii materiale și spirituale a pămîntului românesc. Vă asigurăm, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, că vom face totul pentru a răspunde cu cîinste acestei chemări, pentru a fi la înălțimea timpului eroic pe care-l trăim, a misiunii pe care ne-ați încredințat-o, a încrederii cu care ne-ați investit.

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A SCRITORILOR

Înalte și nobile răspunderi

O săptămînă de mare încercare politică și socială, avînd pe agenda sa evenimente care au marcat și vor marca, evident, într-o laborioasă perspectivă toate preocupările de muncă și viață ale țării. Ecurile Congresului consilierilor oamenilor muncii și reelegerea președintelui țării în fruntea acestui înalt organism al democrației muncitorești sînt încă proaspete în memorie și fac legătura de inimă și conștiință cu alte mari și hotărîtoare întruniri la nivelul cel mai înalt al acțiunilor noastre de partid și de stat. Plenara C.C. al P.C.R. și Sesiunea Marii Adunări Naționale. Importanța deosebită a acestora rezidă în chiar faptul — cuprînzător și relevant, tot-

odată — că prin însuși mobilul și conținutul lor, ele se constituie într-un uros demers al existenței, de la delimitarea și situarea în contextul momentului actual și pînă la programarea propriu-zisă a viitorului, la concretizarea sa după un tablou al elementelor celor mai active, pasibile și necesare ale muncii și creației, ale vieții în plenitudinea sa. Este vorba în primul rînd de acea lege care ne privește pe toți și care conferă patriei o nouă fizionomie în actuala etapă, cu obiective stabilite de cel de-al XII-lea Congres al partidului și în condițiile unei noi și necesare calități, lege care, în dezbaterile întregului popor și a forului său legislativ suprem pune în front de lucru deschis Planul național unic de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1981—1985.

Expunerea de motive ne este bine cunoscută și ea are o reglementare concretă în însăși realitatea pe care o trăim și în experiența însăși pe care o deținem în construcția și dezvoltarea pe mai departe a noii societăți. Ma-

Luceafărul

Continuare în pag. a 4-a

Lucrările Conferinței

Mercuri dimineața, în Sala mică a Palatului Republicii Socialiste Române s-au deschis lucrările Conferinței naționale a scriitorilor, eveniment de o deosebită însemnătate în viața socială și culturală a țării noastre.

La ședința de deschidere a forumului scriitoricesc au luat parte tovarășii Constantin Dăscălescu, Dumitru Popescu, Suzana Gădea și Ilie Rădulescu.

La lucrările Conferinței participă delegați aleși la conferințele asociațiilor de scriitori din București și din celelalte centre de cultură din țară, precum și numeroși invitați.

Salutînd prezența tovarășilor din conducerea de partid și de stat la lucrările Conferinței, președintele Uniunii Scriitorilor, tovarășul George Macoveșcu, a invitat pe tovarășul Constantin Dăscălescu, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., să

dea citire Mesajului adresat Conferinței naționale a scriitorilor de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

Mesajul a fost primit cu vii și îndelungi aplauze de cei prezenți, cu sentimente de profundă satisfacție și grațitudine pentru atenția pe care partidul, secretarul său general o acordă dezvoltării neîntreprinse a literaturii și artei, pentru condițiile create obștei scriitoricești, pentru climatul prielnic le oferă tuturor creatorilor pentru realizarea de opere literare pe măsura epocii pe care o trăim, pentru sporirea contribuției acestora la creșterea gradului de civilizație spirituală a întregului nostru popor.

Făcîndu-se ecoul acestor sentimente, tovarășul

Continuare în pag. a 4-a

OBȘTEA CĂRȚILOR

Dacă există un privilegiu al artei, atunci acesta nu poate fi altul decît cel pe care ea sîngură și-l face. Orgoliul e al creatorului și nu al domeniului său de manifestare. Deși stilistic vorbind, se poate și invers. Dar ce rost ar mai împlini atunci o poezie, să zicem, dacă ea s-ar rostii doar în numele și sub poezia orgoliului autorului său, cui și ce ar mai comunica ea altceva decît fața multiplicată a acestuia și deci aceeași, redusă la sine, făcută pentru sine doar, și cam atît? Să ne înțelegem, nimeni nu scrie pentru el sau nu scrie numai pentru el, lucrurile sînt clare, aproape banale aici, dar uneori tocmai claritatea dă acel aer de banal, de obișnuit și tocmai ea, claritatea, ne pune, în multe privințe, în situația de

A. I. Zăinescu

Continuare în pag. a 4-a

RAPORTUL CONSILIULUI UNIUNII SCRITORILOR

în pagina a 2-a

CONTEMPORANUL 100

Orizont spiritual socialist

Invieea în Iași, pe la mijlocul verii lui 1881, a unei publicații tipărită grosolan, cu o literă imperfectă și pe o hîrtie palidă ca de împachetat mărfuri, însemna, în ciuda unor astfel de inevitabile vicisitudini, un eveniment. Revista, de formulă enciclopedică, vîndă a propaga știința și combătînd plagiatul, repeta în plin mediu

ottocentesc un spirit de secol luminist, pîrînd a izvori din sfîrșirea unei mîini de oameni, susțînînd numai de un infatigabil entuziasm. Totuși, adevărul nu era acesta, intrucît „Con-

Artur Silvestri

Continuare în pag. a 3-a

RAPORTUL CONSILIULUI UNIUNII SCRITORILOR

a rădind că evenimentul politic hotărâtor care marchează perioada ce a trecut de la ultima Conferință națională a scriitorilor este Congresul al XII-lea al P.C.R., Raportul încheiat prin sublinia că împreună cu întregul popor, scriitorii și-au manifestat ferm adevăratul la Programul Partidului Comunist Român de transformare revoluționară a societății noastre.

La trecuta Conferință națională a scriitorilor, — se arată în Raport — în cuvântul său, tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu a afirmat: „Partidul, statul, poporul duc luptă consecventă și hotărâtor pentru perfecționarea continuă a tuturor laturilor vieții economice și sociale. Artă, creația literară trebuie să înfățișeze veridic această luptă a poporului pentru depășirea neajunsurilor și să contribuie la înflăcărea lor. Criticând și dezvăluind lișurile, combatând elementele vechului ce se mai pot întâlni în diferite compartimente ale societății și în conștiința oamenilor, literatura trebuie să se manifeste — folosind mijloacele sale specifice — ca un factor activ în lupta împotriva tuturor fenomenelor negative. Este însă necesar să ne ferim și în acest domeniu — ca în toate domeniile de altfel — ca din cauza uscăturilor, să nu vedem pădurea mare și sănătoasă, să nu vedem cum se dezvoltă și înflăcărea patriei noastre.”

Din perspectiva acestui viziune echilibrată, putem privi cu un adânc spirit de analiză și cu simț autocritic munca noastră la masa de scris, stăruirea în luptă împotriva complexului de împrejurări care duc la scrierea cărții, la tipărirea și apoi la trecerea ei în conștiința publică.

Literatura română contemporană — se spune în Raport — și-a cercutat statutul ei superior de astăzi afirmându-și efectiv și intens, actualitatea. Aceasta este o noțiune asupra căreia experiența rodnică a arilor din urmă ne cheamă la meditație temeinică.

Oare numai faptul că a apărut în acești ani, sau simplul amănunt de a-și avea stăruirea actualitate în ultimele decenii conferă unei cărți actualitatea? Hotărâtor este conținutul ei.

Actualitatea autentică este o însușire mult mai complexă. Ea propune surprinderea implicărilor adânci ale epocii în existența intimă a indivizilor, observația felului înconferabil în care împrejurările istorice, sociale și morale prezente îl marchează pe oameni, le modifică mentalitatea, comportările și chiar limbajul.

Și scrierile inspirate din trecut au trezit un interes viu, nearhivist, atunci când s-au dovedit actuale, printr-un unghi inedit, contemporan, în conștiințele noastre.

Veritabila actualitate aparține unei probleme distincte. Simple imagini ale vieții prezente spun prea puțin, câtă vreme nu sînt luminate de o reflecție în măsură să facă sensibilă toamă experiența noastră omenească semnificativă. Literatura contemporană, demnă de acest nume, explorează zonele unde ies la iveală problemele specifice ale epocii. Ea îndepărtează o neînlocuibilă operă civică, semnalind cu marea forță revelatoare a artei, faptele, comportamentele, fenomenele asupra cărora societatea trebuie să-și îndrepte atenția. Literatura valoroasă, intr-adevăr militantă pentru cauza desăvârșirii construcției socialiste și a edificării comunismului, nu se mulțumește să ilustreze lucruri cunoscute, să repete, sub formă imagistică, oricât de strălucitoare ar fi ea, ceea ce a fost spus sau formulat teoretic, de nenumărate ori și mult mai precis, mai exact.

Literatura cu adevărat de actualitate desvăluie aspecte ale realității necercetate încă suficient, încredințându-se în căutarea și înțelegerea a ceea ce este individual, intr-un cuvânt, scoate la iveală problemele de care oamenii sînt cu adevărat interesați.

Actualitatea adevărată o respiră omul care se înfăptuiește și nu vorbește în tipare fixe, fiindcă are înțelegerea necatologizabilă a vieții în sine. Identitatea lui cu lumea și epoca noastră i-o dă faptul că el este parte constitutivă dintr-însă, autorul și în același timp opera lui, iar problematica vieții contemporane îl implică în dezvoltarea permanentă.

Din modul cu acest om, expresie a afirmării unei personalități umane superioare, devine personaj literar, decurg cîteva imperative ale efortului literar contemporan, ale literaturii care se scrie la noi astăzi. Trebuie observat, mai întâi, că omul de care vorbim este determinat în spațiu și în timp, trăiește într-un anumit moment al devenirii istorice și într-un anumit loc al lumii. Aparține unei colectivități care înțelegă la rîndul ei între coordonate spațiale și de timp. E încadrat într-o istorie și are o patrie, are, așadar, rădăcini care îl fixează într-un anumit cadru, generator de expresii spirituale caracteristice. Și dacă literatura pe care o scriem vrea să rămână credincioasă realismului ei fundamental, ea nu o poate face decît „răsfrîngînd” în mod adecvat relațiile necesare.

Via prezentă a sentimentului patriotic în lirica valoroasă, — pe linia unei mari și nedezmințite tradiții literare de la Mihai Eminescu, Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Octavian Goga — este urmarea aceleiași înțelesuri înțelegătoare a omului adevărat în lumea cărții, prin destin, și apartenența. Solidarizarea și în planuri adînci și are în vedere istoria, ethosul, limba, tradițiile de cultură și de civilizație, toate acționînd decisiv în structura noastră de înțelegere, în felul nostru de a privi și înțelegem desfășurarea vieții. Fiindcă patriotismul nu poate fi doar o trăire insușită prin frecventarea anumitor simboluri care trimit exterior la ideea de patrie, de conștiință națională, ci este vocale launtrică, simțînd înțelesul înconferabil al ființei noastre și al ființei noastre în lume în care ne-am ivit, la poporul al cărui fiu sîntem. Patriotismul se definește în ceea ce avem mai durabil și mai adînc răsădit în noi, fiindcă da expresie identității noastre cu idealul și cu destinul, care ne angajează nu doar ca indivizi trecători, dar și ca purtători ai unui mesaj de spiritualitate cu valoare de lungă durată. Desigur, trecutul, raportarea la marile momente, istoria în înțelesul major, sînt prezente firește în această sferă, dar trebuie să vorbim temeinic despre lărgirea, perspectivă, despre necesitatea încorporării de noi elemente, despre ceea ce am putea numi dimensiunea socialistă a patriotismului. Trăind acum și aici, aderăm la valorile prezentului, participăm la construirea unei lumi care este a noastră și ne exprimăm integru. S-a făcut mult în literatura noastră din ultimii ani — în romane, în poezie, în piese de teatru — pentru punerea în valoare a semnificațiilor trecutului, pentru relevarea acelor dimensiuni care ne așază în perspectiva unei fucunde continuități. Au rămas însă mai puțin explorate tocmai domeniile prezentului, acele elemente de viață a cetății care au puterea să aducă mărturie despre patriotism ca trăire actuală, într-o țară socialistă.

In continuare, Raportul desprinde unele trăsături caracteristice dezvoltării literare în ultima perioadă.

O dovadă evidentă este proza noastră istorică, adică gândită și elaborată pe teme istorice, pe marginea marilor evenimente ale luptei de eliberare socială și națională. Aproape că nu există etape importante ale acestei lupte tragice și eroice care să nu fi găsit, și în anii din urmă, transpuneri artistice pe măsură, imagini apte de a se constitui într-o „istorie paralelă” de esență artistică.

O bună cunoaștere este temeiul recunoașterii. La sedimentarea amănunțora proza anilor din urmă și-a adus o valoroasă contribuție. Dovada este făcută de interesul cu care cititorii au întâmpinat aceste încercări de scrutare a drumului

parcurs de poporul nostru, în raport cu care tocmai „adevărul artei” se dovedește a fi un nimerit revers pentru „adevărul vieții”.

Nu este mai puțin adevărat că proza noastră își mai recunoaște cu luciditate datorită, mai cu seamă în privința segmentelor celor mai apropiate ale celeiași „istorii contemporane”, acela din care se însumează prezentul și prin care se plămădește viitorul. Dar ar fi greșit dacă nu am releva succesele obținute de prozatorii noștri și în acest important sector.

În romanele povestirile, nuvelele, schițele noastre de actualitate, de obicei și structură imediată, eforturile majorităților constructoare de valori socialiste sînt reprezentate din ce în ce mai substanțial, mai semnificativ, în plan tematic, ideatic și artistic. Este un fenomen care se petrece sub ochii noștri și el trebuie susținut prin toate mijloacele.

În privința acelor forme, tehnici, maniere pe care proza ultimilor ani le-a promovat, putem constata, cu satisfacție, o mare varietate. Această varietate de forme și stiluri reprezintă o căutare de seamă a întregii noastre literaturi recente, ea poate fi lesne recunoscută în „arta prozatorului român”, artă capabilă de a dovedi viabilitatea celor mai diverse osmoze dintre real și ideal, cotidian și excepțional, diurn și fantastic, lucid și romantic, sec și visător. Și ceea ce este demn de a fi relevat, în ordinea unor compatibilități estetice, rămîne posibilitatea ca toate aceste forme și formule, stiluri și maniere — pînă la urmă diversificate în tot atâtea cîte personalități le explorează și le instituie — sînt capabile de a fi saturate de o substanță politică, socială și filozofică în măsură să le confere unitate socialistă și unicitate românească. Interesul viu al autorilor cititorilor pentru „povestile adevărate” de care scriitorii noștri se arată capabili, obligă la o mereu mărită conștiință de sine și responsabilitate. O literatură mereu confruntată cu un public atât de interesat și exigent se cuvine să se respecte pe deplin și să-și onoreze maniera cu din ce în ce mai multă încredere.

Ca și în celelalte genuri, ultimii pași cînd ani au adus în poezie elemente noi, modificări semnificative, adînciri și îmbogățiri. Desigur, o perioadă atât de scurtă nu poate avea pretenția să fie caracterizată ca o etapă în procesul noilor propriu-zis artistic. Și, totuși, sfîrșitul deceniului îl optulea cu cîteva fenomene importante din cuprinsul poeziei române actuale și a lăsat să se întredă un colț al peisajului liric viitor.

Oricum încercăm, fie și provizorie, de a caracteriza momentul actual al literaturii, și deci al poeziei, trebuie să aibă în vedere, înaltele de orice, existența, în plan literar, a unei firești și rodnice „colaborări” dintre generații. Intr-o literatură foarte directă ca vocea poezilor din toate generațiile se înțeleg și înțelegem, pe o linie comună. Aceste lungimi sînt sentimentul apartinerii la un spațiu spiritual și la o epocă istorică. Nu există azi la noi în țară nici un poet adevărat care să ignore rădăcinile naționale, tradițiile străvechi ale poeziei din acest colț de lume, pentru care patria și pămîntul său nu reprezintă o materie spirituală capabilă a-1 da siguranța și mîndria participării la o lume originală, specifică. Nimic din ceea ce este al acestui pămînt al poeziei noastre nu este străin poezului. În același timp, toți poezii au conștiința urgențelor transformărilor revoluționare pe care patria noastră le-a cunoscut de la eliberarea ei.

Am asistat, în acest sfîrșit de deceniu, la apariția unor opere poetice de mare însemnătate, datorate atât unor autori cu o largă activitate, cît și altora aflați la deplina maturitate.

Un fapt ce se cuvine reținut este apariția și conturarea unei promitii noi de poezie. Dacă această promoție va fi considerată de istoria literară viitoare o nouă generație sau nu, acest lucru nu e prea important în înțelesul că ea reprezintă o dare de seamă ca aceea de față. Dar prezenta unor tineri și foarte tineri autori de talent nu ne poate lăsa indiferenți.

O poezie bună, cum este, credem, aceea scrisă astăzi în țara noastră, se judecă prin prima a două elemente principale: caracterul marilor preocupărilor, al tematicii; și varietatea mijloacelor, unind curajul înnoirilor cu o temeinică cunoaștere a tradiției autohtone și universale. În ce privește primul element, trebuie spus că numai o poezie capabilă să reflecte spiritualitatea profundă și completă a omului — a omului ca atare, dar și a omului de pe aceste meleaguri — face față trecerii vremii. Poezia din țara noastră nu se pare a fi o astfel de oglindă. Acest lucru nu înseamnă însă că poezia actuală este lipsită de interes și de valoare. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o epocă din felurile apăsătoare, împărțute teme poeziei în două categorii — corespondențoare — și precizie poezilor motive, reguli, sau chiar expresii de care poezia lor trebuia să țină seama, în vreme cîte multe, reguli și expresii erau de la sine excluse. Afirmăm că iubirea de țară e un sentiment nobil și profund, în poezie ca și în viață, fiind o nesfîrșită și bogată sursă de inspirație pentru poezie. Poezia patriotică valoroasă trebuie promovată cu toată energia. Dacă nimeni nu nează azi, spre deosebire de anii dogmatismului, că poezia de dragoste, elegia, eroica sau idila sînt specii deopotrivă de legitime ca și imnul și oda, nu e mai puțin adevărat că am putut constata învechirea și reflecte spiritualității noastre. Într-o

MESAJUL TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Urmasor din pag. 1

ualitatea, toți oamenii muncii din patria noastră, fără deosebire de naționalitate, participă la înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului, în rezultatele deosebite pe care le obțin în înfăptuirea Programului de față și a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintate a României spre comunism

Stimați tovarăși,

In cadrul operei istorice pe care o înfăptuiește poporul nostru, literatura și arta ocupă un loc de seamă. Putem afirma că literatura română, ca și cea a naționalităților conlocuitoare din țara noastră, s-au îmbogățit în ultimii ani cu noi lucrări de toate genurile, inspirate din realitățile de astăzi ale țării, din patosul uriașei activități constructive a poporului. In ultimii cinci ani au fost editate aproape 5000 de volume de literatură originală contemporană. Numeroase din aceste cărți au abordat probleme importante ale transformării revoluționare a societății noastre, ale edificării socialismului în România. Afându-ne însă la Conferința națională a scriitorilor — chemată să analizeze atât realizările cit și minusurile creației literare — nu putem să nu menționăm că, în ce privește gândirea și abordarea problemelor esențiale ale dezvoltării României socialiste, unii scriitori rămân încă datori față de societate, față de popor. Pe ansamblu, putem spune că literatura noastră nouă joacă un rol important în dezvoltarea vieții spirituale a țării, în formarea și educarea socialistă a oamenilor muncii. De aceea doresc să adresez participanților la Conferință, tuturor scriitorilor — prozatori, poeți, critici, dramaturgi, români, maghiari, germani, sîrbi și de alte naționalități — cele mai calde felicitări pentru activitatea pusă în slujba înfloririi culturii socialiste a României — precum și urarea de tot mai mari succese și împliniri în activitatea viitoare.

După cum cunoașteți, în cîntinul actual, ne-am propus ca obiectiv fundamental trecerea la realizarea unei calități noi, superioare în toate domeniile de activitate — și acest lucru este valabil și pentru literatură. Dorim o literatură profund angajată în lupta poporului pentru o viață mai bună și prosperă, pentru construirea socialismului și comunismului, o literatură militantă, revoluționară, care să oglindească eroismul și elanul creator al poporului și să însuflească masele populare în opera istorică pe care o înfăptuiesc astăzi pe pămîntul României, sub conducerea partidului, și care să redevină convingător și emoționant fizionomia omului de astăzi, eliberat de exploatare și asuprire, care își făurește în mod conștient propriul viitor fericit.

Literatura și arta noastră trebuie să se situeze ferm pe pozițiile socialismului științific, ale materialismului dialectic și istoric, care permite înțelegerea justă a fenomenelor din natură și societate, a legăturii obiective ale dezvoltării sociale, ale mersului nostru înainte pe calea progresului material și spiritual, slujirea neabătută a tot ceea ce este nou și înaintat în practica și gîndirea socială a României socialiste.

Sprîjinind puternic nou, creația literar-artistică trebuie să ia, totodată, poziție fermă față de fenomenele negative din viața societății, față de concepțiile învechite, perimate, care nu mai corespund idealurilor și cerințelor noastre de azi, să combată atitudinile înăpoeite, orice manifestare de natură să ducă la degradarea ființei umane, la înjosirea omului, a demnității sale. Oglinzind mărețelor victorii obținute de poporul nostru pe drumul luminos al socialismului, literatura nu trebuie să ocolească nici unele neajunsuri existente încă în societatea noastră; situîndu-se pe poziții revoluționare, ea trebuie să militeze pentru perfecționarea continuă a organizațiilor și conducerii societății, pentru ridicarea pe trepte, tot mai înalte a vieții și muncii socialiste a poporului. Esențial este însă ca toți creatorii de artă să înțeleagă și să redevină în mod realist procesul istoric ireversibil al înaintării țării pe calea socialismului și comunismului, cu eforturile ce mai trebuie încă depuse pentru învingerea și depășirea tuturor greutăților ce ne mai stau în cale, pentru înflorirea continuă a scumpei noastre patrii. Aceasta impune cunoașterea profundă a realităților societății, înțelegerea justă a cerințelor și legăturii obiective ale dezvoltării sociale.

Arta și literatura contemporană trebuie să păstreze și să dezvolte specificul național al culturii noastre realizat de-a lungul anilor prin înțelepciunea și talentul creator al poporului, să fie — cum spunea poetul — „suflet din sufletul neamului”. Să ne amintim cit de frumos și de convingător susținea marele Eminescu acest postulat: „Nici o literatură puternică și sănătoasă, capabilă să determine spiritul unui popor, nu poate exista decît determinată ea însăși, la rîndul ei, de spiritul aceluia popor, întemeiată adică pe baza largă a geniului național”.

Preocupîndu-ne de măreția prezentului și nu uităm nici gloria trecutului de luptă pentru libertate și înfrînare a poporului nostru. Iată de ce este necesar să fie reflectată mai larg în literatură marea epopee istorică a luptelor purtate de poporul român, de-a lungul a secole și milenii, pentru apărarea ființei naționale și gliei strămoșești, a limbii și culturii, a libertății și independenței patriei. Prin aceasta literatura mobilizează și însuflețește și mai puternic masele celor ce muncesc în făurirea istoriei de astăzi a țării, în înălțarea minunatului edificiu al socialismului și comunismului pe pămîntul României.

Cultivarea patriotismului, a dragostei fierbinții față de țară și popor, constituie una din îndatoririle cele mai nobile ale literaturii și artei. Patria — cu trecutul ei glorios, cu prezentul său socialist, cu viitorul său de aur, cum îl dorea Eminescu — este și rămîne vesnic o generoasă sursă de inspirație pentru scriitori. Apare, de aceea, cu totul de neînțeles părea să pozeze în politică patriotică, nu mai este de actualitate, că tema dragostei față de patrie și de popor, literatura închinată României socialiste nu mai oferă destule surse pentru o creație de înalt nivel artistic și de profund ecou în rîndul cititorilor. Or, este clar că astăzi, în lupta și victoriile poporului român constructor al socialismului, în viața nouă, liberă, demnă și clocotitoare pe care o trăiește națiunea noastră, ca și în aspirațiile ei spre înfăptuirea visului de aur — comunismul. „Construcția socialismului — afirma scriitorul și criticul George Călinescu — este pentru noi o pro-

blemă națională și a solicită scriitorului să fie un magistrat inovator la fața de ridicare a civilizației materiale și a culturii poporului român este de a face apel la patriotismul său”.

Ca să redevă convingător viața și preocupările oamenilor, scriitorul, creatorul de artă trebuie să se identifice cu modul său de a trăi și gîndi. Numai astfel el va putea oglinzi veridic marile schimbări produse în societate ca și în conștiința oamenilor. Pentru a putea cunoaște și prețui mai bine marile eforturi constructive ale poporului, scriitorul trebuie să participe activ la viața țării, să trăiască efectiv în clocotul uriașei activități pe care o desfășoară națiunea noastră. El trebuie să ia parte activă la viața publică, obștească, să-și aducă contribuția la marea operă de înnoire socialistă a României — așa cum, la timpul lor, scriitorii remarcabili din trecut s-au aflat întodeauna în miezul luptei pentru progres, pentru libertate și independență a patriei, pentru împlinirea celor mai arzătoare aspirații ale poporului. De asemenea, este necesar ca scriitorii să lucreze într-un domeniu concret al activității sociale, să aibă un loc de muncă asigurată, atât pentru realizarea autonomiei lor materiale, cit și pentru o organică integrare în viața societății.

O evoluție pozitivă a cunoscut la noi, în ultimii ani, istoria și critica literară, activitatea în domeniul teoriei estetice marxiste, materializată într-o serie de lucrări și studii valoroase. Totodată, trebuie spus că în activitatea criticii literare există încă neajunsuri serioase care trebuie să fie abordate și analizate cu răspundere în cadrul Conferinței. Critica literară nu-și îndeplinește în suficientă măsură rolul ce-și revine în promovarea literaturii de valoare, în imprimarea unui spirit cu adevărat revoluționar, patriotic în creația artistică, nu ia poziție fermă împotriva acelor romane, piese de teatru, poezii care, prin conținutul lor de idei și prin forma artistică, nu corespund cerințelor educării și formării omului societății noastre noi, exigențelor edificării unei vieți spirituale sănătoase, care să slujească, într-adevăr, înnoierii omului. În critica noastră mai dăinuie încă un spirit căldut, de grup, slabă exigență ideologică și chiar artistică, — toate acestea împiedicînd prezentarea și analiza cu obiectivitate a creației literar-artistice.

Critica literară trebuie, în primul rînd, să fie un instrument exigent de analiză a creației artistice și de orientare a ei în spiritul concepției științifice, materialist-dialectice a partidului nostru. Ea trebuie să promoveze în modul cel mai ferm o literatură avîntată, pătrunsă de un autentic spirit revoluționar, de idealurile nobile ale umanismului nou al societății noastre. În același timp, critica trebuie să ia poziție hotărîtă față de ideile și orientările greșite din anumite lucrări literare, inclusiv împotriva tendințelor de a imita unele „mode” trecătoare din alte țări, care n-au nici o conținut în realitatea noastră, cu specificul național.

O importanță deosebită trebuie să acorde critica literară valorificării moștenirii culturale a trecutului. Punînd în valoare tot ceea ce s-a creat mai înaintat de-a lungul anilor în domeniul literaturii și artei, să pornim de la criteriile științifice ale materialismului dialectic și istoric, evidențiind orientarea creației, felul în care ea a reflectat ideile timpului, cerințele obiective ale dezvoltării societății în perioada respectivă. Trebuie să promovăm în critică o delimitare netă față de curentele de idei retrăgătoare, reacționare din unele lucrări literare, precum și față de unele laturi negative ale activității și creației unor personalități cu caracter contradictoriu din istoria culturii noastre. Numai așa critica literară poate contribui la reliefarea a ceea ce este cu adevărat prețios în bogata noastră moștenire literară, își poate aduce contribuția la dezvoltarea continuă a patrimoniului nostru cultural.

O importanță deosebită pentru stimularea și orientarea creației literar-artistice are dezvoltarea unui climat de înaltă principialitate și exigență comunistă, a unei atitudini de colegialitate și respect reciproc în întreaga viață a Uniunii Scriitorilor. Principiile etice și moralele socialiste, ale conviețuirii sociale, valabile

pentru toți cetățenii țării, trebuie să fie cu atât mai mult aplicate și respectate în relațiile dintre scriitori, dintre creatorii de artă, ținînd seama că ei sînt chemați să promoveze și să cultive prin chiar operele lor aceste principii. În viața scriitoricească trebuie să domine un spirit de muncă avansat, excludîndu-se cu desăvîrșire disputele și atacurile personale neprincipiale, spiritul de grup, puterile dăunătoare intereselor progresului literaturii și artei. Este necesar să se facă totul pentru crearea unui puternic front literar unit, care să-și consacre talentul, energiile, forța creatoare a făuririi unei literaturi demne de epoca pe care o trăim, demnă de minunatul nostru popor. Eforturile trebuie îndreptate spre crearea în rîndurile obștei scriitoricești a unei puternice întreceri și emulații pentru a da patriei operă cit mai valoroasă, pentru a îmbogăți patrimoniul nostru cultural național. Criteriul de bază al aprecierii scriitorilor trebuie să fie opera sa, poziția lui ideologică, politică și morală oglinzită în această operă.

În această privință un rol deosebit trebuie să-l aibă Uniunea Scriitorilor, asociațiile Uniunii. Ele trebuie să asigure participarea activă a tuturor scriitorilor la dezbaterile și discutarea, într-un climat de principialitate și exigență, a problemelor creației literare.

După cum se cunoaște, în țara noastră, în procesul adîncirii continue a democrației socialiste, al sporirii atribuțiilor organismelor obștești în viața societății, a fost adoptată, printre altele, și măsura desființării cenzurii. Aceasta este o expresie găltoare a climatului de largă libertate de creație asigurată în România, a încrederii deosebite pe care partidul și statul o acordă tuturor celor ce lucrează în sfera publicisticii, a literaturii și artei. Fără îndoială, însă că această situație nouă implică și o înaltă răspundere, în primul rînd din partea celor ce scriu și, în același timp, din partea mijloacelor de informare în masă, a editurilor, a instituțiilor de artă, ca și a asociațiilor și uniunilor de creație. Consiliile de conducere ale publicațiilor, editurilor, ca și organele de conducere ale Uniunii Scriitorilor trebuie să manifeste o profundă principialitate ideologică și discernîmint în aprecierea lucrărilor încredințate tiparului, astfel încît acestea să contribuie efectiv la opera de educație revoluționară a maselor, împiedicîndu-se cu hotărîre apariția unor lucrări de natură să exercite o influență negativă asupra conștiinței oamenilor, să propage idei și concepții străine spiritului general al societății noastre. Trebuie să fie clar că editurile și revistele literare aparțin Uniunii Scriitorilor și Consiliului Culturii și Educației Socialiste — și nu unor persoane particulare și, ca atare, ele trebuie să slujească intereselor generale ale dezvoltării literaturii, ale îmbogățirii culturii noastre socialiste. Consiliile de conducere ale revistelor și editurilor trebuie să conducă aceste organe și instituții cu cea mai mare fermitate, în spiritul ideologiei și politiciii partidului nostru.

Răspunderi deosebite revin în îndrumarea creației literare organizațiilor de partid, ca și organelor de partid pe teritoriul cărora își desfășoară activitatea asociațiile scriitoricești. Ca în întreaga noastră viață socială, și în domeniul literaturii și artei trebuie să se manifeste cu putere rolul politic conducător al partidului, asigurînd orientarea justă a creației în spiritul ideologiei noastre revoluționare, a intereselor generale ale societății socialiste. Afirmarea rolului conducător politic al partidului constă în asigurarea participării active a scriitorilor la viața politică a societății, la realizarea unei literaturi legate de popor, pusă în slujba patriei, a socialismului.

De asemenea, sarcini importante revin Uniunii Tineretului Comunist, organizațiilor sale, în educarea politico-ideologică a tinerilor scriitori, în formarea lor în spiritul concepției revoluționare a partidului nostru, în stimularea preocupării lor pentru abordarea în operele literare a problemelor majore ale construcției socialiste.

Unijunea, asociațiile scriitoricești, trebuie, de asemenea, să se preocupe de dezvoltarea contactelor dintre literatura noastră și literatura altor popoare, să acțio-

neze pentru întărirea prieteniei și colaborării scriitorilor din România cu scriitorii și creatorii din alte țări. Acționînd în spiritul întregii politici de pace și colaborare a partidului și statului nostru, slujitorii scrisului din România socialistă trebuie să se aplece permanent în rîndurile luptătorilor pentru afirmarea nobililor idealuri de pace și progres, de libertate și independență ale popoarelor, să militeze activ, prin operele lor, pentru transformări înnoitoare în viața societății omenești, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Trăim o epocă deosebit de complexă și contradictorie, cînd pe arena mondială se înfruntă două tendințe diametral opuse. Se afirmă, pe de o parte, cu tot mai multă hotărîre voința popoarelor de a pune capăt vechiei politici de dominație și asuprire, de a trăi libere și independente, într-un climat de înțelegere și colaborare. Pe de altă parte se accentuează criza economică mondială, continuă manifestările politicii de inegalitate și amestec în treburile interne ale altor state, de consolidare și reimpărțire a sferelor de influență. Pe diferite meridiane ale globului au apărut noi conflicte și stări de încordare, cursa înarmărilor cum este proporții fără precedent — toate acestea primîndu-și tot mai grav libertatea, securitatea și independența popoarelor, pacesc întregii lumi. În aceste condiții, imperativul suprem al zilelor noastre este unirea și conlucrarea tot mai strînsă a popoarelor, a forțelor înaintate de pretendenți pentru a împiedica agravarea situației internaționale, pentru a impune pacea și destinderea, pentru a asigura salvaguardarea celui mai fundamental drept al oamenilor — dreptul la viață, la pace, la existență liberă și demnă.

Literatura și arta din țara noastră trebuie să joace un rol activ în această direcție. Este o îndatorire de onoare pentru slujitorii scrisului de a milita neobosit spre a face larg cunoscut în lume mesajul umanist, de prietenie, înțelegere și colaborare al poporului român, dorința sa de pace, destindere și securitate internațională. Arta și literatura noastră sînt, de asemenea, chemate să militeze ferm împotriva oricăror tendințe, existente pe plan internațional, de a folosi mijloacele nobile ale literaturii și artei ca instrumente de învrăbire între națiuni, de cultivare a obscurantismului, a neofascismului și rasismului. Scriitorii din România trebuie să afirme și să promoveze, prin creațiile lor și prin întreaga lor activitate, principiile fundamentale ale politicii partidului nostru de deplină egalitate și respect între națiuni, de independență și suveranitate, de neamestec în treburile interne și de dezvoltare liberă a fiecărei națiuni potrivit propriei voințe, să acționeze neabătut pentru înfăptuirea aspirațiilor tuturor popoarelor de a trăi libere și nestînjinite, într-un climat de pace și înțelegere.

Stimați tovarăși,

Doresc să-mi exprim, încă o dată, convingerea că în cadrul lucrărilor conferinței veți dezbate în spirit constructiv, cu adîncă răspundere, problemele activității scriitoricești, că hotărîrile pe care le veți lua vor asigura unirea tot mai strînsă a eforturilor tuturor creatorilor de literatură din țara noastră — din toate generațiile — pentru dezvoltarea și înflorirea tot mai puternică a artei și culturii noastre socialiste, pentru ridicarea la un nivel tot mai înalt a întregii activități culturale-educative, de formare a omului nou, înaintat al societății noastre socialiste.

Cu această convingere și cu dorința ca dezbaterile pe care le veți purta să se înscrie ca un moment important în promovarea unei literaturi militante care să contribuie la mersul înainte al societății noastre socialiste, la înflorirea multilaterală a patriei, urez succes deplin lucrărilor conferinței scriitorilor. Vă doresc dumnea noastră, tuturor scriitorilor din România, realizări tot mai mari în activitatea de creație, făurirea unor opere tot mai valoroase, la nivelul înaltei exigențe ale socialismului și comunismului în România.

Orizont spiritual socialist

Urmasor din pag. 1

temporanul” nu apăru în chipul unei publicații familiale ori de grup, ci era emanată unui simț istoric impalpabil care plutea în aer și a cărui expresie fusesc aceste perioade, tipări de un particular curajos și îndrăzneț, un nevenal și pitoresc, lucrînd dezbrăcat în zăfărie, trăgînd paginile în avans față de plata cu mult mai tirzie.

„Contemporanul” n-a ieșit din neant și nu este rezultatul unei idei izolate, el este efectul unui mediu febril și democratic care își căuta expresia publicistică potrivită. Făcîndu-se acesta care au dat, cu gîndul și cu biografii, o trăsătură inedită revistei erau înși necunoscuți, majoritatea, din contra, erau alcătuiți din intelectuali tineri înconformiști, intoleranți ideologic, cu idei încă tuiburi și în continuă ebuliție, dintre aceia a căror prezență contemporană provoacă anxietate spiritului stereotip și germează în timp incomparabil mai mult decît cuprînsul „armonic” și didacticist.

Pe la 1880, ideea curentă asupra „socialismului” se contaminează de frica publică față de nihilism și de puterile de bombe. Cine citea pe Karl Marx, pe Lassalle, pe Kropotkin, pe Proudhon, acela era de îndată bănuț a depozita muniție, a completa împotriva guvernului,

a se antrena la tir cu revolverul în poligoane secrete.

Ceea ce par insolite biograficele la socialistul român dinainte de „Contemporanul” sînt din contra „activismul radical”, creator de mari scene memorabile de viață, „europesimul” și, mai mult, „internationalismul”, „simțul misionar” cu tot ce presupune acesta, y compris temnița și, în fine, sacrificiul biologic în interesul cauzei superioare.

Prin „activism”, socialistul elimină „opera” și exultă „viața”, pune geniul în biografie și disprețuiește produsul meditației de cabinet care este efectul unui spirit sedentar și contemplativ. Puțin din ceea ce este „activitate” curentă a trecut și în literatură, avînd a regreta de aceea absența din tabloul prozei românești a unui șir excepțional de evenimente a căror înregistrare ar fi înaintat tematologia noastră cu o jumătate de veac. Transporturile clandestine de literatură „roșie” prin contrabandă, depeneșele cifrate, infiltrațiile misterioase cu „parolă”, treceri de frontieră în travesti, tipografiile ilegale, societățile secrete cu coduri (una, din 1878, avea căciuli de biber ca semn distinctiv), cărțile îngropate de frica „rușilor”, colecțiile oculte cu poliția, „filajul”, evaziunile nocturne, excluderea iconoanelor din casă, acestea sînt indimenticabile pinze de roman senzational, alături de care „Misterele Parisului”, rămî-

un artifact fără imaginație. În aceste biografii românești care au mult literatura în urmă stă o intîie compozite sufletească inedită, pe care de-abia proza modernă o va recupera sub raport estetic.

Socialistul e și un spirit internationalist și mai ales european cu expresie iarăși prepoaderă biografică, avînd o viziune bizuită pe concordie și pe optică relativistă, admitînd diversitatea caracterologică și morală. Aparținerea socialistului român este de altfel multicoloră, avînd a numără pe lîngă mulți români (bucovineni și basarabeni), pe J. B. Hetrat — un francez, pe frații Rosetti, de os grecesc, pe mulți ruși, din a căror radicalitate răsăriteană a ieșit impresia de inflexibilitate teroristă, care nu este adevărată.

Ivorind din ideea că patria „socialistă” este mondială, socialismul se cultivă oriunde, pleacă în Belgia precum E. Lupu și C. Mille, ca V. G. Morjun la Paris, urmînd itinerariul junelui român cu instinct migrator, la Petersburg, în Elveția, ba chiar, precum Ștefan Basarabeanu, în America. Un soi de Che Guevara era dr. N. Russel, expulzat din România în 1881, nomad prin Anglia și Hawaii, prin S.U.A., în Filipine, Japonia și China. Un aer tare, de geografie universală ca pe vremea patruzecioșului străbătută cu pasul și spîntecată cu ochiul, pătrunde inevitabil în cultura românească pe acest canal „socialist” și din acel moment Americile, Asia și Europa extremele ocupă nu mai erau niște puncte pe hartă, ci fragmente de biografie al căror procent integrator, față de literatura ulterioară rămî-

greu de calculat. Mediile pioresci, geografismul fără prejudecăți și, în fond, „europesimul” fără complexe — acestea sînt spiritul aceste creații socialiste. Această toaletă în spațiu se combină cu toluși o inflexibilitate deosebită de unde rezultă un soi inedit de „missiv activism” democratic, cu înclinație către civilizare, humanare și document socialice, care ne dă un cuprîns de idealism ideologic și de naturalism descriptiv, fatal pentru literatură, însă incalculabil pentru cultură. Socialistul e intîiu ca e desoperă esteticește Delta, văzută ca o „Arta” de nedefișit, și pe omul elementar de acolo, un fel de „bon sauvage” a cărui prezență în proza românească era fără precedent. Obsesia Delta, văzută literar de St. Basarabeanu, atîns biograficește pe alții, porniți într-acolo precum călugării europeni în America de Sud (Ergentu Lupu se sfîrși la Sulina, G. V. Maricea se stabili în Tulcea, mai sînt și alții).

Ceva din „sămănătorism” și „poporanism” stă aci într-un stadiu embrionar. Mai presus, așadar, de produsul ei durabil și ca atare de operă, socialismul pînă la „Contemporanul” și după aceea, acuze în cultura românească un număr de compusi biografici de cel mai înalt interes din al căror studiu psihologia artistică a tras un cîstiz enorm. Socialismul ne-a adus pe individul eroic și radical, inflexibil, netezînd înțelegera mentalităților doctrinare emise de Camil Petrescu și cit ar părea de curios, de Mircea Eliade. O întrează generație nihilistă, avînd în program rectificarea valorilor în bară unei expertize violente, precum ceva a intelectualii de prin 1930, stă în nuce în acei ani

dinainte de „Contemporanul”.

Socialismul a extins ochiul sufletesc și l-a plimbat peste Europa și peste oceane, a prefăcut manualul de geografie în jurnal de voiaj, a înlocuit „românul” cu „românul” și provincialul cu „românul”. Socialismul a înlocuit „românul” și nu întîmplător Al. Macedonski precum și alții, în majestate simbolistică, fuseseră inițial îmbătați de drapelul roșu. De origine socialistă este și intuiția ca obiectul estetic poate ieși de oriunde, dacă ținem seama că proza „Contemporanului” a revelat teorii insolite, biografii miserabiliste, medii editate pînă în acel moment din pricina orărei ciocociei de „prom-tive”.

Și, în fond, imperabil și fără pereche în literatură sînt acele imagini fulgurante, extase din viață cu un blitz, precum casa din Sărăric, pipa istorică a doctorului Russel, bărbile cauzărilor socialisti, aerul sălbatic cu ceva de modern hippy al lui Ioan Nădejde, samovarele etern sub presiune spre a întregi lungi polemice doctrinare, bacalauratul Sofiei Nădejde, care a scandalizat Ieși cu pasimnea ei de știință și cu părălile înalte, mitologice demonice din jurul lui I. Nădejde, și, mai apoi, Sînta Franz-laru, cu scoala de dans, unde în pauza dintre polcă și un pas de patineurs era vorba despre Bakunin, Jean Le Vague și Karl Marx.

Nimic din ce ne-a dat literatura „Contemporanului” nu e pe măsura acestei biografii neobișnute a „contemporanului” dinainte de revistă și din istoria ei, o „literatură” în fond latentă căci din ea s-a ivit, cu un abur, ceva din spiritul modern al culturii noastre de mai tîrziu.

Tovarășului Nicolae Ceaușescu

SECRETAR GENERAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN,
PREȘEDINTELE REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

MULT IUBITE ȘI STIMATE TOVARĂȘE NICOLAE CEAUȘESCU,

Oamenii școlii din România socialistă își unesc din nou glasurile pentru a vă adresa celor mai sincere felicitări în cadrul conferinței din iunie 1980 — pentru pacea în semn de omagiu pe deplin meritat pentru neprețuita dumneavoastră contribuție la promovarea fermă și consecventă a cauzei păcii și prieteniei între țări și popoare. Este încă o dovadă grăitoare a înaltului prestigiu pe care l-ați dobândit ca strălucit promotor și exponent al politicii externe a partidului și statului nostru.

Preluându-ne pe glob sint cunoscute și apreciate eforturile pe care le depuneți, cu neobosită rîvnă, pentru soluționarea prin tratative a tuturor problemelor litigioase dintre state, pentru așezarea relațiilor internaționale pe noi temelii, respectându-se principiile neamsteleului în treburile interne, egalității în drepturi, renunțării la forță și la amenințarea cu forță.

De cuvintarea pe care ați rostit-o cu acest prilej am reținut cu deosebire pasajele păturate de îndreptățită grijă față de accentuarea încordării și intensificarea cursei inamiciilor, care primejdios însăși existența civilizației umane. Vă asigurăm încă o dată că împărtășim întru totul aprecierile dumneavoastră privind necesitatea reluării cursului destinării, a trecerii neîntrerupte la măsuri concrete de dezarmare, pentru ca popoarele lumii să poată trăi eliberate de amenințarea unui război nimicitor, pentru a li se asigura dreptul suprem la viață, la pace, la independență.

Ca slujitorii ai condeiului, ne vom strădui cu și mai multă hotărîre ca aceste idei generoase să se reflecte în creațiile și în activitatea noastră de fiecare zi, urmînd însușitorul exemplu pe care-l dați generațiilor prezente și viitoare.

CONSILIUL UNIUNII SCRITORILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Lucrările Conferinței naționale a scriitorilor

Urmare din pag. 1

George Macoveșcu a mulțumit pentru mesajul adresat de secretarul general al partidului scriitorilor îndreptîr pentru activitatea viitoare a tuturor slujitorilor scrisului românesc. În numele celor prezenți, el a dat glas voinței obștei scriitoricești — poezii, prozatori, dramaturgi, istorici și critici literari, din toate generațiile, români, maghiari, germani și de alte naționalități, de a urma neabătut îndemnul secretarului general al partidului, de a contribui și în viitor cu întregul lor talent la construirea socialismului, la înflorirea spirituală a României socialiste, la dezvoltarea unei literaturi militante care să slujească interesele supreme ale poporului nostru, aspirațiile sale nobile de progres și civilizație.

În cadrul sedinței inaugurale, participanții au pstrat un moment de reculegere în memoria scriitorilor care au încetat din viață în perioada care a trecut de la precedenta Conferință.

În continuare, s-a trecut la alegerea organelor de lucru ale Conferinței: președintele, comisia de validare, comisia de presă, comisia de secretariat, comisia de contestații, comisia pentru analiza propunerilor de modificare a statutului, comisia naționalităților și comisia de centralizare a propunerilor pentru Consiliul Uniunii Scriitorilor.

A fost adoptată, de asemenea, următoarea ordine de zi a Conferinței:

1. — Raportul Consiliului Uniunii Scriitorilor asupra activității desfășurate pe perioada mai 1977 — iunie 1981;
 2. — Tezele Conferinței naționale a scriitorilor;
 3. — Programul de dezvoltare a literaturii din Republica Socialistă România pe următorii patru ani;
 4. — Modificări la Statutul Uniunii Scriitorilor;
 5. — Raportul Comisiei de Cenzori asupra activității financiare a Uniunii Scriitorilor pe perioada dintre cele două conferințe;
 6. — Dezbateri pe marginea documentelor de bază ale Conferinței naționale a scriitorilor;
 7. — Alegerea noului Consiliu al Uniunii Scriitorilor și a noii Comisii de Cenzori a Uniunii.
- Președintele Uniunii Scriitorilor, George Macoveșcu, a prezentat Raportul Consiliului Uniunii Scriitorilor asupra activității desfășurate

în perioada mai 1977 — iunie 1981, iar Teodor Balș, Raportul Comisiei de cenzori asupra activității financiare a Uniunii scriitorilor în perioada dintre cele două conferințe.

În continuare s-a trecut la dezbateri. Au luat cuvîntul Pop Simion, Liviu Călin, Florin Mușur, Daniela Crăsnaru, Platon Pardău, Hajdu Gyozó, Ovid S. Crohmălniceanu, Aurică Mihale, Pompiliu Marcu, Alex. Ștefănescu, Nikolaus Berwanger, Vladimir Colin, Toma George Măiorescu, Oana Busuioceanu, Mircea Iorgulescu, Z. Ornea, Ștefan Augustin Doinas și Ioan Grigorescu.

Joi, au continuat lucrările Conferinței Naționale a Scriitorilor, eveniment de seamă în viața culturală a țării. Forumul scriitorilor a dezbătut, în cea de-a doua zi, aspecte legate de ordinea de zi a conferinței: Raportul Consiliului Uniunii Scriitorilor asupra activității desfășurate pe perioada mai 1977 — iunie 1981; Raportul Comisiei de cenzori asupra activității financiare a Uniunii Scriitorilor pe perioada dintre cele două conferințe; Tezele Conferinței Naționale a Scriitorilor; Programul de dezvoltare a literaturii din Republica Socialistă România pe următorii patru ani; Modificări la Statutul Uniunii Scriitorilor.

În cadrul lucrărilor au luat cuvîntul Dumitru Trancă, Constantin Toiu, Octavian Paler, Anghel Dumbrăveanu, Ion Bănuță, Nicolae Manolescu, Letay Lajos, Radu F. Alexandru, Ioan Alexandru Suleimon Răzoiu, Constantin Abăluță, Mircea Săntimbrănuș, Dan Deșliu, Laurențiu Ulică, Virgil Teodorescu, Ana Blandiana, Damian Neclău, Radu Tudoran, George Băluță, Eugen Simion, Titus Popovici, Gheorghe Schwartz, Corneliu Leu, Dan Culcer, Gabriel Dimisianu, Marin Mincu, Gelu Ionescu, Alexandru Balaci, Domokos Geza, Gec Bogza, Nicolae Brehan, Valeriu Cristea, Nina Cassian, Mircea Dineanu, Paul Everac, Ileana Mălăncioiu, Kantor Lajos, Eugen Jebeleanu, Sânziana Pop, Valeriu Răpeanu, Dan Hăulică, George Macoveșcu și Ilie Rădulescu.

În încheierea lucrărilor celei de-a doua zile au fost adoptate documentele înscrise pe ordinea de zi.

Vineri delegații la Conferința națională a scriitorilor au ales organele de conducere ale Uniunii Scriitorilor.

ÎNALTE ȘI NOBILE RĂSPUNDERI

Urmare din pag. 1

mentul este cel ce inaugurează și consacră modalitatea unei dezvoltări intensive, cu accent pe o nouă calitate, pe o nouă condiție de fapt a muncii, a gândirii și creației în toate domeniile de manifestare umană. Privit din perspectiva împlinirii tuturor prevederilor cincinalului în care ne aflăm, tabloul economic și social al României se prezintă viguros, avînd linii de boltă temeinic și sugestiv consolidate, cu tonuri ce atestă amplificări de voință și de efort, capacități noi și noi resurse, noi competențe, în consens cu cerințele de progres și civilizație. Planul pe întregul cincinal are o construcție și o fundamentare echilibrată, el se întemeiază pe argumente reale și dă muncii și creației noastre un temeinic suport de înfăptuire.

Preocupări hotărîtoare, așadar, obiective de înaltă semnificație politică și socială pentru binele patriei și al poporului, grijă continuă, soluții optime, de durată pentru bunul mers al treburilor în fiecare domeniu, în fiecare sector. Și, în același timp, o mare atenție, o mare grijă acordate lumii în care trăim, prezențe constructive și prestigioase a României, contribuții sale active la edificarea păcii și înțelegerii între popoare, a rațiunii înseși de a exista. În acest sens, lumea a luat cunoștință de Apelul forumului democrației noastre muncitorești adresat popoarelor și de Apelul Marii Adunări Naționale adresat parlamentelor țărilor semnatare ale Actului de la Hel-

sinki, adevărate manifeste de crez și voință ale luptei pentru salvaguardarea păcii și asigurarea liniștii planetei, documente de mare importanță în viața politică internațională. Ele atestă încă o dată rolul profund pe care îl joacă România în lume, aportul deosebit al președintelui nostru la instaurarea unui climat de bună înțelegere și la respectarea principiilor sacre ale independenței și suveranității fiecărui popor. Constanța și trîncina unor asemenea principii își au, desigur, izvorul într-o viziune realistă, concretă asupra lumii, într-o concepție politică vie și inovatoare, politică aplicată și susținută de către întregul popor. Noțiunea înțregă se află angajată într-o operă de creație economică, politică și socială multilaterală și edificul la care lucrează neîntrerupt se arată, din perspectiva anilor ce vin, pe măsura cerințelor și aspirațiilor sale. Nu există domeniu în care această sa nu se resimtă, de la creația materială și pînă la aceea spirituală, la zi, cu toate componentele și determinările sale. Un exemplu sugestiv îl reprezintă faptul că chiar în aceste zile de adîncă dezbateri și meditație asupra prezentului și viitorului și-a desfășurat lucrările și Conferința națională a scriitorilor, Conferința care, în desăvîrșirea sa, e beneficiar de un cald și cuprinzător Mesaj din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Ceea ce, fără îndoială, este încă un argument și încă unul care ne exprimă la dimensiunea celor mai înalte răspunderi ale noastre față de artă și societate.

Pledoarie pentru tinerete

Telespectatorul naiv e gata să creadă că stînd în fața micului ecran e destul să țină ochii deschiși ca să afle tot ce-și dorește. Și dacă trece să știe ceva despre literatură, vine acasă ceva mai repede și se uită la emisiunea culturală de joi. I se prezintă și citeva cărți (a doua zi intră într-o librărie și cere una și primește un răspuns de genul, ahă, asta s-a terminat acum două luni!) pe urmă află ceva despre activitatea unui club (formații de dansuri, cercuri de foto, crotorie, deparanți radio-tv, plus o scurtă secvență de brigadă artistică) și, după un interviu cu o personalitate, spectatorul e pus în fața genericii emisiunii următoare. El, și totuși, care e situația literaturii, n-au mai apărut cărți mari (de cele „extraordinare” apărute în colecția Enigma știe deja de la colegul de birou), care sînt tendințele în literatura contemporană? Ia programul în mare grabă, îl răsfoiește și abia vineri seară observă o dezbateri literară. O așteaptă mai ceva decât serialul de sîmbătă și, cînd o urmărește, are impresia că tendințele literaturii române sînt clare ca lacrima, că ele depășesc forța Gulf-stream-ului și că poartă numai și numai capodoperele și din cînd în cînd câte-o petrecere. Oricum, telespectatorul e mulțumit, cu literatura nu-l nici o problemă, toate merg bine și capodoperele sînt gata pînă poimîine. E un mare naiv dacă-și mai imaginează că va afla ceva și despre scriitorii tineri, chiar dacă va aștepta și săptămîna viitoare și luna viitoare și anul viitor. Dacă nu ajungere clasic tînrului scriitor nu are onoare întîlnirii cu telespectatorul pentru că el n-are încă un nume, pentru că e mai greu să pui întrebări unuia despre care nu vorbește toată lumea și ca să îți ceva trebuie să-l mai și citești „broșurile”.

Exceptînd o dezbateri de acum trei sau patru ani, găzduită de Ora tînrului, literatura scriitorilor tineri își continuă frîntările departe de șarful pretențios al televiziivilor de la emisiunile culturale. Uneori se discută mult de artiști amatori, de amatori consacrați și mai apur și consacrați cu intervenții de amatori. Nu punem totuși în discuție calitatea emisiunilor culturale. Ele au meritul de a-l prezenta telespectatorului măcar la înfățișare o mare parte a scriitorilor români, chiar dacă prezenta într-o emisiune nu este un criteriu valoric. Augustin Buzura, Radu Petrescu, Mircea Ivănescu, Marius Robescu și mulți, nepomeniți aici au scris mai multe cărți decît alții, consacrați prin apariții TV și mai puțin prin prezente în librării. Cit despre cei tineri, exceptîndu-l pe Mircea Dineanu și pe încă doi-trei, televiziunea n-a dat nicodată nimic. Nici plasticienii tineri n-au o soartă mai bună. Cine a aflat ceva despre creația și despre întrebările și dezbaterile lor? Dar muzicienii? Cel mai adesea li vedem în mini medioane, realizate după ce-au obținut cite un răsănorat succes internațional. Altfel ar fi trebuit să le așteptăm consacrații și eventual leșirea la pensie pentru a le putea afla ten-siunile și căutărilor. Actorii par a avea o soartă ceva mai bună. Montajele literare și spectacolele de anvergură lasă locuri libere și pentru ei. În celelalte emisiuni fotonile s-au ocupat demult.

E greu de știut dacă telespectatorul obișnuit se va întreba vreodată ei dar ce-or mai fi scriind ăștia tineri dar nu-i exclus ca un poet debutant sau la a doua carte să spună, bre, ori mă consacru, ori vînd televizorul. Altă cale nu există!

Cornel Nistorescu

Obștea cărților

Urmare din pag. 1

a trece nepăsători pe lângă tot ceea ce este evident. Să fie o grabă, o viteză a cuvintelor? — poate. Dar cel mai des este adevărul că autoritatea și privilegiul creației, al artei, sînt într-o consecință logică față de autor și se întemeiază nu pe intenție ci pe rezultat.

Există o obște a noastră care ține de munca și viața noastră literară și există o obște a noastră care ține de creațiile noastre, o obște a cărților de fapt. În cea de a doua parca-i mai bine. Și ar fi și mai exact dacă în cea dintîi ar funcționa întotdeauna calmul și sinceritatea și n-ar exacerba cîteodată orgoliul sau interesele de grup — gum să le spun: sedentare sau sedentare? — o rețetă tipică după care uneori, ierarhia sau ierarhizarea valorilor capătă nuanțe și tabieturi de bucătărie sub inventar. Mănuș servit stîrnește poezie — căci oamenii sînt — și se acționează în domeniul compromis. Cert este că democrația valorilor nu ține seamă pînă la urmă de jocuri și nici de flămînzirea de glorie, oricît acestea din urmă s-ar manifesta. Sîtu ce-mi asum cînd afirm că judecata critică a rămas în multe privințe datorită creației și s-a exersat mai mult în domeniul literar, ca să nu spun că dă și semne de îmbolnăvire cîteodată sau că și-a cistigat un regim de orăritate care face din ea un fel de folclor extraliterar și conjunctural bine aplicat. Este o distanță cam măricică uneori între rosturile fundamentale ale criticii și modul sau modulurile acesteia de a se manifesta. Multă tăcere, multă inerie în jurul unor cărți și autori, mult zgomot, multă agitație în jurul altora, exclusivism, patimă, oferte de bunăvoință, postumă sau antumitate din calcul etc.

O idee din mesajul ce ne-a fost adresat de președintele țării vizează unitatea efortului tuturor creatorilor din toate generațiile, ambianța specifică împlinirii rostului nostru în societate, o întrecere chiar în zădărnici și realitatea de fapt a creației, a operii care să ne exprime în cel mai înalt grad. Este un îndemn pe care îl reținem și din perspectiva căruia ne putem reprezenta cu toții însuși idealul pe care îl slujim, imaginea complexă a unei intîmte și solidare aspirații. Dar, în același timp, această unitate de eforturi se referă și la viața literară, la toate modulurile și la toate genurile în care ne exprimăm, iar critica literară — cel puțin în ceea ce o privește, și mai ales la capitolul obiectivității sale — va trebui să facă adeseori recurs.

Doar dacă, doamne fereste, nu îmbrățișăm un fixism sau operăm vreo reducere sau cam așa ceva asupra lumii și credem că totul începe și se sfîrșește cu noi. Ar fi o returnare a vocației, pentru ce?

INSEMNAȚI DE ATELIER

Propoziții despre scris

1. Limbajul conține prima lecție completă și sintetică despre lume, pe care omul o primește cînd învață a vorbi. Se poate că toată devenirea intelectuală a unui om să nu fie altceva decît o căutare a cuvintelor, o obișnuire cu limbaje tot mai complexe; semnele de trînt, de limitare a agilității, semnele așezării și ale competiției.

Limba ideală, care să corespundă unui model cosmic rezonînd în om, ar fi o limbă de steme; fiecare cuvînt ar fi emblematic.

Dar în acest caz, cuvîntul (sau grupul de cuvinte cu sens unitar) ar fi alit de prestigios încît ar deveni cu ușurință substituiți de gîndire sau trînt. Fiecare succes al nimirii riscă acest impas necesar: să producă enunțuri economice care sar peste segmente de raționament, rezumă experiențe, crez că se pot lipsi de experiențe, alung substituie de viață și de gîndire.

Există substitute mari și mici. Unele chiar salvează de la poticniri și par gînduri adevărate. Așa cum, în absența stăpînului, simpla lui stemă, semnul său heraldic, poate inspira teamă respect.

Scrisul urît se lipsește de gîndire; scrisul frumos și cel preafumos riscă să lipsească pe alții de gîndire.

2. Este vorba, acum, despre cel care scrie proză, renunțările lui. Este vorba despre ușurința de a te împotmoli în impresia de cale răstăită o dată pentru todeauna. Drumul este o prelungire a piciorului. Asta poate scuti de a pași. Paradoxal: făcut pentru mers un drum poate atrofia simțul deplasării, al manipulării spațiului. Pentru că „le merge”, își împune un traseu o anume cartografiere a spațiului.

Revenire la limbaj. Cuvîntul este o unealtă cere gîndește singură. Asta e avantajos, asta intră în legile supraviețuirii; asta e bine pînă la un punct, punctul din care începe mistificarea experienței de întîlnire a omului cu lumea.

3. Lumea are un corp, îl descoperim dincolo sau dincoace de propriul nostru corp; scriem o sută de cărți pe an despre el. Oasele lumii i structurale. Cu asta începem „predarea” înființării mare și mic. Apoi vin lemele, adică un fel de carne deshidratată a lumii. Apoi mitul, carne vie. Mitul: teme articulate, destinate. Iconizate, în ultimă instanță.

Mitul e frumos și înțelegem să-l copiem la nesfîrșit; cu calitățile diverse, cu mici sau mari actualizări. Reluările mitului, parafrazările lui moderne duc spre devizorare (descărnare), ca acuplările între congeneri. Doar bastarzii de mit reușesc reînnoțirii sporadice la vitalitatea originară, și așa apar momente de tipul realismului fantastic latino-american.

De la cuvintele care ne scutesc de gîndire, la frazele (frazările) care ne scutesc de a folosi cele cinci simțuri, la miturile care ne scutesc de a inventa și construi: o continuință în plin avînt.

Ce ar fi rău în asta? Cei lucizi sau cei bintuți de nevoia de rostire totală, de rostire procesuală, își dau seama că „gestul” cultural se îndepărtează de gestul natural în chip cînd grațios, cînd dizgrațios.

Din cele o sută de romane pe an, prin ce se salvează două-trei? Prin mit? Inseamnă că e ceva. Dacă victoria este indoielnică, eșecul este semnificativ, tînic. Ne plac monumentele, chiar cînd sînt de lut. Corpul lumii este de lut, încă o dată.

4. Nu există manuale despre cale. Există numai experiențe, interogații, socuri. Un maestru îl lovea pe un discipol cu bastonul în cap, zîcîndu-i: asta-i calea.

Nu știm dacă întrebarea despre cale salvează ceva, dar știm că: scrisul, cartea de proză, par să devină un fel de compoziție lungă, vanitoasă, interesată. Subiectele nu-s de vină, ele au farmecul lor: confesione, variante autobiografice, întîmplările altora, reconstituiri, polemici sau împăcări cu istoria contemporană.

Întrebarea nu scutește de poticniri, ci numai de lasitate. Absența întrebării poartă, incurajă inconștiența de a merge fără vehicol, de a scrie mult și prost. Asta poate incuraja seninătatea rătăririi.

Căci: se degradează continuul ideii de ratare. Se ratează cu asiduitate. Se la bani pentru asta. Se cistigă poziții sociale prin asta. Se clădesc nume și trepte profesionale prin asta.

5. Un tip de înstrăinare: Scriitorii — specialiști în a face; criticii — specialiști în a zice cum s-a făcut. A rămîne la una din aceste extreme, asta se întîmplă prea des. Aceste extreme se reclamă din disocieria enunțată: cea a gestului natural și cultural. Dar instrumental (plasa de prins pește, cum zice la Evanghelle) e unul pentru toți. Adică ar trebui să fie. În plasa sofisticată pică uneori pești sofisticate. Înstrăinarea limbajului criticilor de cel al prozelor nu-i răspunzătoare de toate eșecurile, desigur, ci numai de cele strigătoare la ceruri.

Aspirările: Un limbaj care să analizeze distanța între acțiunile și cel al teoriilor aserțiate. Nu prin conștientizarea din limbajele în discuție, ci prin înființarea lor; prin fărâmițarea limitelor dintre ele. Granularea limitelor pregătește terenul ozmoiei.

Spiralitatea unui gen este formal exacerbată la limitele sale. Genul de tranziție (echivalent aici cu un anti-gen) ar fi comentariul. Așa cum înțelegem să-l facă Augustin, Averroes, Zhu Xi, Antim Ivreanu.

Vasile Andru

CONVORBIRI LITERARE ÎN PAUZELE CONFERINȚEI

Dialect „Familia”: Al. Andrișoiu, Mircea Bradu și... Nelu Oancea (1); Un zîmbet pentru Ion Cucu, foșoreparteri revistei: D. R. Popescu, Anghel Dumărcăvanu, Constantin Chiriță (2); Cîiva dintre mai tinerii scriitori ai Conferinței: Constantin Stoiciu, George Chirilă, Ioanid Romanescu (3); Un critic, un poet, un prozator: Constantin Culeșan, Ion Brad, C. Chiriță (4); Din nou printre cei mai tineri participanți: Mircea Martin, Marius Robescu, Mircea Florin Șandru, Ion Bogdan Letier (5); O pază pentru Arhiva „Lucafeărul”: Titus Popovici, Dan Grigorescu, Ion Dodu Bălan (6)

Cu prilejul împlinirii a 1000 de numere revista Luceafărul a organizat cu ajutorul conducerii Uniunii Scriitorilor, o întâlnire festivă a actualei redacții cu foștii redactori și colaboratori vechi și noi ai revistei. Întâlnirea a început cu un cuvânt introductiv al redactorului șef Nicolae Dan Frunteletă. Din partea conducerii Uniunii Scriitorilor, Laurențiu Fulga, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor a adus un salut revistei, activității ei de-a lungul vremii subliniind contribuția la alcătuirea fizionomiei de astăzi a literaturii române.

În continuare, au rostit scurte alocuțiuni profesorul Edgar Papu, colaborator al revistei, prof. Ion Dodu Bălan, fost redactor șef adjunct al revistei, Fănuș Neagu, fost redactor șef adjunct la aceeași revistă, Gelu Stoicescu, corector al revistei, Nicolae Stoian, fost șef al secției de poezie, criticul Valentin F. Mihailescu, laureat al premiului de critică al revistei Luceafărul.

La festivitate au mai fost prezenți din partea Consiliului Culturii și Educației Socialiste tovarășa Ecaterina Tarlungă, din partea C.C. al U.T.C. tov. Nicolae Costin, Ion Horea (România literară), prof. Pompiliu Marcea, Pop Simion, Traian Iancu, redactori și colaboratori ai revistei Luceafărul.

Vorbitorii au subliniat activitatea densă a revistei evocând și momente de început. Edgar Papu a ținut să elogieze revista pentru apărarea cauzei cuvintului românesc ca factor palizant și singularizant în presa de astăzi. Fănuș Neagu a recapitulat cu seriozitate dar și cu umor aspecte redacționale mai vechi. Prof. Ion Dodu Bălan a ținut să contureze profilul ideologic și literar al revistei Luceafărul ca expresie a unei năzuințe redacționale clar exprimată încă din faza ei de debut. Plină de pitoresc, dar și de semnificații implicite a fost evocarea rostită de Gelu Stoicescu, veteran al revistei, corector de la numărul 1. Nicolae Stoian, unul din prezenții rubricii Dintre sute de catarge a ținut să constate că Luceafărul de azi se miscă pe traiectoriile sale inițiale și că respiră în aceleași condiții ideologice-publicistice. Valentin F. Mihailescu vorbind din partea debutanților și a premiilor revistei, a subliniat existența unui climat cu marca Luceafărului care a permis afirmarea tuturor debutanților săi și, mai ales, a echipei sale de critici. Cei prezenți și-au urât o întâlnire asemănătoare și la numărul 2000.

Reporter

Nicolae Dan Frunteletă deschide festivitatea închinată numărului 1000

Edgar Papu, care a declarat că nu vrea să fie polonic la o sărbătoare a numărului 1000

Fănuș Neagu evocând Luceafărul în redacția căruia a lucrat

Aspect din sală: de la stînga la dreapta: Ștefan Mihailescu, Ion Horea, Traian Iancu, Nicolae Costin, Ion Dodu Bălan

Un moment din seara literară: Ion Dodu Bălan, Pop Simion, Traian Iancu, Edgar Papu, Nicolae Dan Frunteletă, Mihai Ungheanu, Cezar Ivănescu, Nicolae Stoian, Ion G. Ștefan, Ion Cucu

Zimre sute de catarge...

Miraculosul prag

Prea mulți poeți — imi spunea deunăzi cineva care, totuși, iubeste și respectă literatura și pe oamenii acesteia. Prea multe poezii în reviste, imi mai spunea același, om de bine altminteri, cu simțul măsurii și al unei anumite rigori în chestiunile delicate ale vieții, chiar și ale vieții literare. Cine să citească, cine are nevoie de altă poezie și de altă poezie? se mai întreba, și mă întreba, stînd frumos tolnit într-un fotoliu și freindu-și ușor bărbia nădușită de o nedorită emoție. Lumea de azi — s-a simțit obligat să argumenteze admirîndu-și unghiurile lustruite — lumea de azi dragă (!) este o lume pragmatică, confruntată cu prea numeroase neajunsuri și crize, drămuindu-și resursele, pină și cele morale, în nădejdea unui viitor probabil însă la fel de problematic ca și prezentul. Omul acestei lumi sfîșiată de întrebări și de false soluții a devenit astfel mult prea realist, mult prea pămîntean, mult prea legat de bucată lui de pine și de felul cum să și-o ciștige mai ușor pentru a continua să aibă nevoie de poezie, pentru a continua să se mai lase sedus de magia cuvintelor. Sensibilitatea, dacă nu i s-a atrofiat, i s-a direcționat atunci spre alte manifestări ale spiritului, spre cinematograful de pîlă, spre spectaculosul dezoriu și adevărurile indeobște de duzină ale acestei arte, sau spre muzica lejeră și glumele în doi peri, care-i dau sentimentul frust că a pierdut timpul cu folos și a și învățat o mulțime de lucruri noi și distractive.

Desigur, nu toți cei care știu carte cumpără și citește poezie, și este aproape sigur că aceiași dispreț lenes și aceeași letargică indiferență hrănită dintr-un realism mizer — expresie vădită a unei precare educații — o nutrește și față de proză, de teatru, de muzică. Convingerea inutilității artei literaturii nu este cîștig de puțin nou, cum nu sînt nici justificările ce-o întotesc și-l dau un vag aer de plauzibil atunci cînd e rostită de oameni care și înclină că se pricepe cum merge lumea și încotro se îndreaptă. Cîrțile, ca și revistele literare, nu există în abstract. Dincolo de conjuncturi și de iluzii, dincolo de gloriile recunoscute, inventate sau acceptate, dincolo de grații și disgrății subiective, de cețuri și limpezimi, o revistă literară — destul de rară este intruciva diferit — rămîne (sau s-ar putea să rămîna) mereu pușcînă de olemnă a unei aventuri — evident spirituale, evident îngăduite de timp, evident isplătoare și exaltante, prăspătă și revelatorie.

O revistă literară nu contemplantă cultura, ci o trăiește, o redimensionează activ și nobil în contextul unei experiențe, informații și conștinții, mizînd perpetuu pe deschiderea către idei a posibilului și doritului cititor și nu mai puțin pe rivna acestuia de a i se oferi nu un oarecare bun de consum, un surrogat de prezență intelectuală, ci un mod de înțelegere, un mod de a fi, un alt entuziasm citi coerent, nu altă definiție citi constant. O revistă literară este (sau s-ar putea să fie) o instituție viguroasă a instituitului libertatea cugetului într-o lume — lumea noastră — se înțelege — a schimbărilor.

Vremea riscantelor, inițiative și vanități particulare, care au avut totuși șansa, multe dintre ele, să rămîna istorie literară, a trecut. Lumea s-a schimbat și, odată cu această lume, ne-am mai schimbat și noi, cititorii și, uneori, scriitorii de reviste. Revistele literare de azi aparțin obștii scriitorilor, sînt cu puțin geografice — purtătoare oficiale de cuvînt ale unui anumit climat, ale unor anumite necesități colective, exprimă o stare de spirit și o calitate a înțelegerii prezentului și inevitabilei posterității.

Faptul că n-am să uit niciodată mînsarda cu lumină și grădiniță în care se lucra cîndva Luceafărul, culoarele și simțurile și documentele care scriția sub pași, geamurile ca niște bulboiri prin care se zăreau acoperșuri îmbătrînite și, printre crengi parca totdeauna verzi, o fisie agitată de bulevard bucureștean, faptul acesta, deci, de nostalgică amintire, ține neîndoielnic nu doar de tinerețea mea, ci și de aceea a revistei care, dealfel, m-a și publicat pentru prima oară și, iată, mă mai publică și acum, cînd s-au adunat o mie de numere.

M-am mai schimbat și eu, s-a mai schimbat și revista Luceafărul. Ar fi fost nefiresc să nu se întimplă așa. Dar, ca și altădată, cînd pătrund pe culoarul mărginit de încăperile austere în care se lucrează azi revista, nu se poate să nu descopăr mereu în lumina și aici și greșită chipurile suave ale tinerilor cu adevărat tineri care, cu neliniștea și speranța lor atît de puțin convențională încearcă să forțeze miraculoasa trecere în mîna tinereții a ceea ce au gândit și au îndrăznit să aștearnă pe hîrtie.

Destul de mulți poeți, firește, ba și prozatori și critici și autori dramatice, destul de multe poezii și în reviste — și în Luceafărul — dar chiar dacă ar fi să credem că de poezie și de vis nu au nevoie decît literarii și tot parcă ar fi de ajuns. De ajuns pentru nevoia de timp, de adevăr și de speranță a lumii noastre atît de schimbătoare.

Explozia de sîmbătă

Întîi a fost năzuința de a fi publicat în paginile cu aur miraculoase ale Luceafărului. Năzuință imperioasă a altor sute de catarge, năzuință ce pare îndreptățită dacă ne gîndim că fiecare din noi la acea vîrstă era convins că reeditează cel puțin zborul înalt și tragic al divinului Eminescu.

Apoi cînaul revistei, cu ritmul său susținut și stimulator, la care soseam, în mîntle cu o mulțime de amănunte, întîmplări, situații probabile petrecute, declarații despre literatură și viața literară. Toate acestea, pentru mine începeau să prindă contur de îndată ce intram în acea de la Ateneu dintr-unul și, mai tîrziu, în acea de la Casa Scriitorilor. Era o experiență fecundă.

Apoi, la o sedință a cînaului din toamna lui 1974 a fost apropierea mea de un mare poet,

Cezar Ivănescu care, cu binecunoscutul său suris alabil și curcior, avea să mă invite să vin într-o zi la redacție. De atunci i-am adus de mai multe ori manuscrise și cred că nu au fost motiv de dezamăgire pentru domnia sa, dacă judecăm că după cîțiva ani, scriind despre mine, nu se sfîșie să citeze din plin și să evidențieze notărea realităților, brutala ce se comunită printr-un vers fluent de o mare mîncăritate și lentoare, „originalitatea cu adevărat curcioră”, „lirismul pur, emanatie a unui dolirosim emo ionant”.

Am trecut de multe ori pe la redacția Luceafărului pe care aveam s-o cunosc atît în zilele sale luminoase, obișnuite cit și în momentele în care se pregăteau paginile pline de tensiunea tragică a înclătării (ării cu inundațiile din 1975. Acest spirit de responsabilitate mi-a arătat că am foarte mult de făcut...

Apoi o altă sedință de cînaclu în care citeam, susținut de Grigore Hașiu și de Sânziana Pîp — care în ce mă privește conchidea fără replică: „Iată un drum poetic”.

Și primele două poezii tipărite... Am început astfel să descopăr, să înțeleg ce înseamnă „Luceafărul” cu revista a literelor. Deschiderea porților însemna intrarea într-un spațiu care impunea autocontrol. Luceafărul mă obliga să-mi pun întrebări: Ce e poezia? Ce înseamnă să fii poet? În afară de asumarea unui destin la ce servește poezia, care-i sînt semnificațiile profunde? De ce scriem poezie, cine are nevoie de ea și cui îi folosește ceea ce vrem să transmitem?

A urmat întîlnirea mea cu marele descoperitor de talente Ion Gheorghe. Exigența și intuiția formidabile sînt tipice pentru climatul de la Luceafărul, îl simț în stare să judece exact cîteva zeci de poezii într-o singură seară și să sfătuiască „pe concret” ce au de făcut pentru a ajunge autori serioși de poezie română. Lucid și plin de generozitate, Ion Gheorghe a la fel de impetuos în spațiul închis al redacției ca și atunci cînd consideră de dator să să care pe umeri munții încărcăți de poezie ai Maramureșului sau Moldovei pentru a-l înălța din nou în paginile revistei. Am putut să înțeleg ce rol are munca și conștiința, cum poezia fiind ceva foarte greu de alîns. Și asta dincolo de suficiența și nelcrederea — cu care poți fi privit uneori. Dincolo de probele de poezie și subiectivism la care poți fi supus.

Nu cred să existe vreun tînar poet de talent pe care Ion Gheorghe să nu-l fi prins în mreajă sa, cu acel amestec de prietenie și franchețe și surîzător știe să te înteească de-a dreptul în cea mai recentă rană (de viață sau de scriitură), pe care ai fi crezut-o desăvîrșit acunșă. Și să-ți ofere de îndată soluția.

Acadar, literari poeți, astern-te-ți-vă în liniște versurile pe hîrtie — în secția de poezie a Luceafărului Ion Gheorghe vă așteaptă, iar la timpul potrivit va veni cu dragoste și răbdare evoluția fiecăruia.

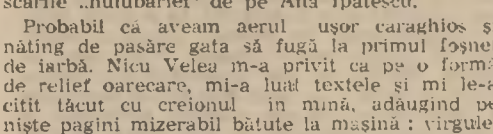
Pentru mine, mai întîi a fost bucuria de a fi dezbătut în paginile revistei... Mai tîrziu, într-o seară de primăvară, aveam să primesc premiul Luceafărul pe 1980. În comisia de decernare: Nicolae Dragoș, Mihai Ungheanu, Nicolae Dan Frunteletă. Pentru mine o nouă dovadă de încredere. O confirmare.

La festivitate a participat și Ion Gheorghe, el însuși fost premiat al revistei. Se dădea o expresie nouă tradiției. S-a bucurat, sincer și presusat ca întotdeauna. Ștînd, ca și mine, cu și celălaltă prezență că o revistă înseamnă și aserțiune și milimetrice dramaturgie a spațiului.

De ce o placă surdă în ochii explozia ei din fiecare dimineață de sîmbătă...

Voicu Olari

Lebede sinucigășe

În început (nu aveam mai mult de 15 ani) scriam pentru mine de parcă mi-aș fi făcut un compunere la română, ori plînsa cu hîrtie patrică la geografie.

Curînd, voi găsi primul cititor în persoana tatălui meu care (secret numai de el știut) reușea să-și rezume impresiile de lectură într-un singur cuvînt: „Aurea! Nici prietenii mei nu erau scutiți de potestă „mel-melo-dramă” cu lebede sinucigășe pe motivul unei iubiri ratate, cu pisici persecutate și păsărețe de casă, trăind drama lipsă de zbor. Dar chiar și după ce am primit cîteva confirmări vagi „continuă, nu ai ce pierde”, întrebarea mea: am ori nu talent? rămînea întrebare și „nontă”. Doar o revistă (prin definiție o instituție indiferent chirurgicală cu lipsa de talent) mă putea ajuta. Orice! munca de lămurire am dus cu mine însumi, la Luceafărul nu am îndrăznit să vin singur. A trebuit să mă în de mîna un coleg și să urc cu mine scările „hulubăriei” de pe Ana Ipătescu.

Probabil că aveam aerul unor caraghioși și năling de pasăre gata să fugă la primul foșnet de iarbă. Nicu Velea m-a privit ca pe o formă de relief oarecare, mi-a luat textele și mi le-a citit făcînd cu creionul în mîna, adăugînd pe niște pagini neapăsabile bătăte la mîșină: virgule, exclamații și căcutil pe „i” și „ă”.

„Da, a zis el, ca apoi să tacă, așa cum numai el știe să o facă... Și mă veți publica? A dat ușor din cap și mi-a arătat c-un zîmb absent feaștră de parcă acolo s-ar fi găsit răsunsul la întrebarea mea. Ceva mai tîrziu aveam să-mi dau seama că făcusea aceea era o primă acceptare, că trecusem fără să știu un examen (cel al controlului medical, că să-i spun așa, dar examen totuși).

Am continuat să-l vizitez pe Nicu Velea și la Casa Științei, dar fără să mă dezbar de aerul sălmos, timoral pe care îl avusesem la prima noastră întîlnire, cînd între timo dăbăsem în revistă și visam acum să scriu o carte.

Colegii mei de facultate Artur Silvestri, Constantin Stan, Mircea Nedelciu, Valentin F. Mihailescu, Paul Dugneanu s.a., mă gîndeau ori mă gajăreau cu care intrau și ieșeau din birouri, fluturînd aferali șaluri corefate. Pentru mine vor mai trece cîțiva ani de muncă și căutăci pînă cînd Mihai Ungheanu (care cînd mă vede, în loc de bună ziua îmi cerea să-i dau texte) m-a invitat deci în biroul său pentru a-mi vorbi cu un entuziasm reținut bărbătesc despre prizele mele „nesuferite de scurte”. Evita să mă le laude și se amestecă în discuție și le rezuma cu o emoție care îi trăda bucuria că mă descoperise; reusisem să-l conving și să mă conving de un adevăr — acela că exist literar.

Creatorul este un orgolios iremediabil. Cere și primește ajutorul altora, dar nu-l recunoaște, căci ce ar însemna același ajutor pus în slujba unui talent submediocru? Mai nimic. Și totuși, trezoreria sentimentală a fiecărui scriitor păstrează prima boborosire literară, prima mîngiere, prima certitudine oferită. Așa ceva nu se poate uita, așa cum nu pot să uit poezia în alb semnată mie și multor altora de profesorul Crohmălniceanu și revista Luceafărul.

Tradiția afirmării

Sărbătorirea, mai modestă și mai discretă decît ar fi meritat, a numărului 1000 al revistei Luceafărul, a prilejuit deja reflecții mai mult sau mai puțin circumstanțiale, mai mult sau mai puțin festive. Dincolo de care rămîne însă indiscutabil adevărul că Luceafărul este revistă în care s-au afirmat sau în care au publicat poemele cele mai bune marii poeți contemporani, în care au deținut rubrici sau au colaborat susținut ori numai sporadic aproape toate personalitățile prozei sau criticii actuale. Aproape tot ce este nume de primă mîrmire se leagă curmă de revista Luceafărul și aceasta este o condiție esențială pentru ca istoria literară să stabilească, atunci cînd va veni vremea, rolul și semnificația în cultura românească a acestor publicații, dincolo de orice tendințe de minimizare. Și rolul nu mai puțin consecvent asumat, de la începuturile existenței sale, de a susține și a afirma tinerile talente, de a le propulsa din anonim în primul plan al vieții literare, avînd ca unic criteriu valoarea artistică.

Este aici nu numai respectarea unui program, „nu numai o generozitate care comită trufia „Vieții românești” și a spiritului creat de Ibrăileanu, este și un acord cu realitatea, pentru că valorile autentice există și în pofida obstrucțiilor. A le recunoaște și a le sprijini este un act de conștiință a istoriei literare, a le forma este o datorie, a nu simula că le ignori, chiar atunci cînd contrarietăți, este o dovadă de simț al realului.

Tot așa cum a lansat poezii și prozatori, Luceafărul a lansat critici, sau mai exact i-a ajutat să se formeze și să se afirme. Cea mai tîră generație de critici, poezie și cea mai contestată, are comună, dincolo de diversitatea de temperament și de stil, formația universitară într-o epocă de deschidere și efervescență. Formația în care se observă și stăruie influența unor profesori cu personalitate, indiferent dacă noi critici sînt sau nu dispusi să o recunoașcă, și indiferent de faptul că profesorii, în rîndul lor, nu sînt dispusi să-i recunoască.

În critica românească nu funcționează disocierea între critica universitară și critica de folie-ton. Tot ce s-a cîștigat datorită „noii critici” s-a asimilat ca metodologie de cercetare. Fie ea structuralistă, psihanalitică, semiotică, estetică, psihanalitică. Au rezultat formule, precizii exclusiviste și s-a produs o deschidere generală a perspectivei critice.

Formația universitară a tinerii generații de critici nu a impus modele, desi a fost dominată de modelul călănescian. Pe de altă parte, în structura criticilor care au dezbătut după 1970 se observă influența celestă a „Studii” a editurii Univers, care reprezintă la cel mai mult principal inventar de referințe. Formația acestei generații este însă un subiect pentru viitorii istorici literari, subiect semnificativ pentru climatul epocii, cu toate consecințele și excesele unei reacții.

Oricum, formarea și afirmarea, mai îndelungate în cazul criticilor, sint, de la un punct, procese sincronice. Universitatea crește o bază teoretică nu foarte riguroasă organizată, dar intrinsec necesară. Rolul revistei Luceafărul începea acolo unde sfîrșea rolul Universității, pentru că accesul în viața literară, dreptul la opinie, rîmăntărea scrișului, formarea criticului născîndu-l în situația de a-și clarifica opțiunile, de a se confrunța cu riscurile condiției de criticar, de a-și asuma răspunderea fiecărei aserțiuni. Pentru că o afirmație teribilistă la seminar însoțită cu totul altceva decît responsabilitatea judecării critice formulate într-o recenzie, cronica sau articol tipărit în mi se exemplare. Adevărată personalitate critică se conturează — atunci cînd criticul nu este format în rigorile particulare ale cercetărilor specializate într-un institut — în și printre o revistă literară, care formează stilul, care verifică opțiunile și criteriile. Iată de ce noi critici sînt produsul paradoxal al influenței a doi critici diferiți pînă la antagonism: Nicolae Manolescu și Mihai Ungheanu. Critici diferiți ca structură, ca temperament, ca ideologie literară și cu gust își pun pecetea asupra unei școli de

Sultana Craia

Continuare în pag. a 7-a

Întîlnirea mea cu „Luceafărul”

m-am născut la margine de țîr, un țîr așa cum nu prea sînt în țară. Am ajuns foarte tîrziu la capătul străzii — fiecare copil sta în dreptul porții sale și nu te lăsa să treci decît dacă îl învingeai într-o luptă ciudată, un fel de trimță.

Dacă reușeai să ajungi la capătul străzii fără pînă pînă la vîrsta de șase ani, însemna că i-ai învins pe toți. Acest lucru, mi-am dat seama puțin mai tîrziu, aduce foarte mult cu viața în general.

Dar nu totdeauna lupta este cîștită. Goya spunea că: „somnul rațiunii zămîsleşte monștri”. Pentru a-mi tine trează rațiunea, deci pentru a fi mereu puternic, eu am reușit să-mi fac din toți care nu mă ubeau dusmani. Dar iată că și însoimile rațiunii zămîsleşte monștri și un astfel de monstru este faptul că am foarte puțini prieteni.

Și mai rău este că nu știu să vorbesc despre ei așa cum ar merita.

De fiecare dată cînd îmi amintesc de Ion Gheorghe am sentimentul unui militar în termen care a primit o scrisoare de acasă.

L-am cunoscut în decembrie 1977.

Aurelian Titu Dumitrescu

Continuare în pag. a 7-a

atenție tinerii la postea redacției

M. ULRIH: Gîndurile din scrisoare sînt foarte rezonabile, dar versurile nu sînt, din păcate, nici pe departe, o ilustrație a intențiilor și punctelor de vedere. Dimpotrivă! Verbele alegă haotic, incoerente, pe același cârări luzorii, care nu duc nicăieri.

MONA RADA: Nu se prea văd semne de progres. Mai degrabă, invers! Ceva în „Sărutul”, „Dragostea este un oaspeț”, „Îndrăgostita visătoare”. Și mai slabe sînt cele semnate Radu Vițor (cu o vagă excepție, poate, în „Pseudomămintir” despre viitor).

KAUSI ALGOS: Sînt judecose, în general, punctele de vedere din scrisoare. Pînă acolo, însă, unde, respingînd „preponderența incoerentului”, optează pentru o altă proporțională, nu mai puțin îndreptățită (la modul absolut, exclusivist), „premeditarea”. Adevărul e că poezia, după părerea noastră (și nu numai) le cuprinde pe toate (și, desigur, „ceva în plus”), simultan ori succesiv. Cît despre subconștientul, cercetători serioși au stabilit de mult rolul său, cu nepundă de ignorat în procesul creației. Versurile sînt oneste, dar fără acel zădărcire care le arăda numele de poezie. Promițător începe „Anti”, dar catrenul și mai ales distihul final (unde trebuia, poate, să apară o „poantă” concluzivă) cade în didacticismul cel mai pedestru.

OPTIMUS: N-au apărut schimbările așteptate, deși denul pare să sugereze acum o tendință de limpezire. „Sensibilizat” cite ceva prin „Obiecte în spațiu”, „Sensul tăcerii”, „Lectura”, „Meditație pe un calorifer”.

CONSTANTIN DAMIAN: Unele semne vagi, incerte, prin

pagini mai degrabă sovăitoare, lipsite de experiență. E încă prea devreme pentru o concluzie definitivă. Tineți-ne la curent.

A. ALBU: Multe pagini de factură neinspirată, printre care și câteva lucruri ceva mai însușite: „Casa din amintire”, „Iarba”, „Ritual de început”.

M. DUMITRESCU: Sînt juste considerațiile din scrisoare, dar traducerea lor în fapt lasă mult de dorit. Versurile rămîn de-a dreptul la capitolul semnificație, sugestie, frează lirică, și par mai curînd rezultatul unei „strungării” la rece, neinspirate, divagante, uscate. Ceva în „Antimp”, „Stare de poezie”, „Totdeauna”.

C. OPRICA: Lucruri demne de interes, în general, mai cu seamă în „Tata”, „Comoara”, „Miez”.

N. T. SUHAREANU: Multumiri.

MIHAI T. IOAN: Azap sută la sută (cu un plus de vulgaritate și cronică ritmată).

M. CR: Meditații blinde, cele mai multe, uneori cam palide, sînt, dar nu lipsite de pătrundere și vibrație („Poem închis”, „Mindria grului”, „Pentru un ban găurit”, „Vorbind deschis despre fluturi”, „De fapt”, citeva din „Inscripții”).

LAURA MARA: Mai puțin consistente, de data asta, imprevizibile grăbite, ușoare, insuficient decantate. Ceva, în „Peisaj”, „Și totuși”.

DECEBAL ALEXANDRU SEUL: Scrisorile ori discuțiile personale nu pot adăuga nimic valorii textelor pe care ni le

trimiteti de atita vreme. V-am expus, de citeva ori, pe larg, părerea noastră despre ele. Observațiile și recomandările noastre. Din păcate, ele nu v-au ajutat cu nimic, manuscrisele ulterioare rămînd la același nivel modest, stingaci, fără perspective. Trebuie să înțelegem, deci, că aceasta e măsura puterilor dv. și că nu ne putem aștepta s-o depășiți. Orice discuție în plus, asadar, fie chiar prin viu grai, ar putea fi de cît o pură pierdere de vreme. În rest, și de data asta nimic nou !

Gheorghe Șileș, Ana Stroia, Marloara Silu, Ramira Burel, Nimic nou! Maria Andrei, Iulian I. Boldea, R.R.R., Ștefan Alexandru, I. Petrescu (proză), Nicolae Maravei, Ion Prescură, Vasile Ștefan, Agache Z., Traudăru Tudor, Elena Condurache, Mariana Lux, Imre Partos, A-tanasie Bobance, Mirela Andreescu, Ispas Gabriela, Liana Barbados, Adrian Alexandrescu, M. Trecuț, Ștefania Klups, Ionel Marinca, Paraschiva Duval, Eugen Măndrea, Nina Măndrea, Hari Belafonte, Gheorghe Pîtaș, Pusa Ionuțescu, Viraj-nia Lițandru, Constantin Abă, Vladimir Jaleș, Augustin Delatordă, Vanghela Radu, Haralambie Doandea, Mariana Jurcă, Titus Columbeanu, Vasile Măgur, K.K. Dulca, Alfred Păsculescu, Paul Donide, Didița Nou, Fane Brustur, Alexandru Firiță, Tudor Calaf, Oana Culiță, Dusan Preda, Constantin Tănase, Virgil Tomescu, Oprea Vasilescu, N. Al. Brădăruț, Alex Greco, Adrian Lopătaru, Mihai Bumbescu, Lucian Horvath: Încercări de nivel modest.

Geo Dumitrescu

N.R. Manuscrisele nu sînt în poiază.

Epistolaru

Mai sint și nu mai sint fierbinte
Pretinsul zel cu care strins
Într-un văzduh de jurăminte
Măbul mire m-a cuprins
M-adun și nu m-adun cîmînta
Cum într-un dar halucinant
Azi scapăr inimii de cuvinte
Pe care nu le-am mai purtat.
Frit și neîrit omînta
De sînge-nvîs, împrăsurat,
Încrămîntat prundul vieții
Cu tineretea-mpreunat !

ANGELA NACHE

Primăvara

Cum te-mpreună și-ți aprîndu n-ai
fantastica renaștere a naturii !
Împetușul revărsat de verde
te tulbură, că graiul și se pierde
și sufletul, înfrigurat, te doare
de-atita paroxistică splendoare.

Orici de-adînc, natură, oș pătrunde
în tainele proceselor afînde,
oricî de-nalte zboruri și-ar permite
pe-abalstele orbite înfîntate
nebruitul gînd, sperînd că poate
că le cuprîndu-n stetea lui pe toate,
SINT UN ETERN NAIN, care se miră
de tot ce-n pulsu-și crește și respîră.

La uite cum împung ca niște coarne
gurguiile vibrînd, să te răstoare,
și mugurii obraznici din lăstare
cu frenezia cărîni lor omare,
ascultă, doar, explozia florală,
invazia de sunori și mireme
cum năruie-n delir catapetesme
nălînd o înfîntă pastorală !

Fiori adnci se lăscă, se dilată,
în toate-i o neliniște ciudată
și nu mai știu ce e, de unde vine,
cînd te cuprîndu-n taină și pe tine. -

PETRE VLAD

Vîntul

Imi acoperi ochii cu palmele
rețezate a două frunze,
palme din care s-a tras singela
ca la bătrîni,
apeși pe trăgaci
și macul
mă ciuruiă cu semînte !

ERICH KOTZBACHER

Supraviețuitor

Jungerul înfrînt pină-n prășele
Cu carnea mea, îl răsucesc și spun :
„Au oare nu-i această biruința
De care mă temusem pină-acum ?”

Povestea ce mi-o-ngîna fierul rece
Sutîți-de de celule și de oase.
Cu-n zîmbet încreștat mă-nvă și sînger :
„Acesta-i biruința ce-mi rămase !”

Delir în care viu și mort sînt una,
Floral, mă-mbată cu tîrzi stamine
Și, palid, răsucesc încă o dată
Poemu-acesta rătăcit prin mine.

RADU ȘUIU

Răgazul

Dragonul pădurilor
liniază trupul florii
cu biciușcă.
Din rochi sfîșiate
copiii înalță zmea.
Înaintînd în apele
nemîșcate și tulburi
ale urîului.

Totăi înbește-n flu
pe tîrîndu ce el
nu cutează să fie...
Doar dîmînăto
în răgazul dintre vise
aruncă coroaña grea
a plitcilor
și-aplec peste pervaz
sinul unei femei ferice.

MARCELA MARINICA

Intrebări

De unde vine omul ?
Și unde pleacă omul ?
De ce-nfloare floarea ?
De ce rodește pomul ?

De ce-i sudorea sfîntă ?
Pîinea de ce-i sărată ?
De ce o lume tace
și altă Lume latră ?

De ce ne naștem oare
cu Lăcomia-n sînge ?
De ce o lume ride
și altă Lume plînge ?

De ce mă strig pe nume
încet și cu șfială ?
De ce credința-mi mușcă
din suflet cu-nnoiață ?

De unde vine omul ?
Și unde pleacă omul ?
De ce-nfloare floarea ?
De ce rodește pomul ?

SAVU TEAHA

Sint

Am fost mai întîi un gutui
am rodit plîpînde tîmii.
Am fost o jucărie banală de fier
sufletul meu era zahăr, sare, pipar.

Sint un bob bolnav de-năclîrire
cu inima pusă-n pămînt de iubire.
Sint un cîntec pierdut în neclar
gura to mă murmură în pahar.

Sint o scară pe care nu se coboară
femeia iubită o singură seară.
Sint un prof ce-l zboară-o suflare
Cînd existența porbum nu mai are.

Sint bolnav de-un cîntec de flaut
inima pe gură și-o cînt.
Am surzit de-o arie cu totul stridentă
Gura lumii trebuie mîlădiată cu mentă.

Sar din suflet și numele-mi chem nepoi
Rebotezată mă vreau după față
Vreau o viață pentru amîndoi
O oră în care să nu-mi fie greață.

ELISEEA CODREANU

Cui îi este frică de critica tînără ?

Scoțind că n-a sosit încă momentul (dar, oare, va sosit vreodată ?) să-mi redactez „amintirile de la Luceafărul”, mă lîmtez acum să dau curs dorului celor notați de natura confesiv-reflexivă, a căror temă vizează ceea ce aș numi raporturile mele de critică și relații cu tinerii critici colaboratori permanenți ai revistei noastre. Mărturisesc cu toată sinceritatea că nu aș fi luat o asemenea decizie dacă, așa-zicînd, momentul literar actual n-ar fi cerut-o imperios. Vreau, anume, să spun că mă simt implicat într-unul dintre cele mai paradoxale și „procese”, din câte mi-a fost dat să identific în ultimele decenii, intențat spiritului critic autentic. Ceea ce, evident, mă obligă să fac mărturisirile și precizările de rigoare, menite, sper, a limpezi cît de cît „cazul”. Orici ar părea de absolutizantă, trebuie afirmat, recent formulat într-un scurt articol, potrivit căreia poate că cel mai semnificativ eveniment înscris în analele criticii românești din ultimul deceniu este acela marcat de pătrunderea (spectaculoasă, decisă și de lungă durată) în sfera vieții literare a strălucitei, înflorite, recent folioșite, promovale, cu consecvență dar și cu grav simț de răspundere, în paginile revistei Luceafărul. Dacă mă gîndesc puțin la împrejurările concrete în care a avut și mai are loc încă acest surprinzător (pentru mulți) eveniment, constat, cu înfiorată claritate, că este vorba despre una din acele furtive și foarte rare întîlniri ce au loc între solicitările iminente ale realității obiective și generozitatea guvernată de lege inefabile aparținînd spiritului creator autohton de a răspunde exact la momentul potrivit respectivului solicitant. Mai direct spus : este în firea lucrurilor ca într-un moment în care, pe de o parte, creația literară românească actuală, deplin stăpînită de propriile-i potențe, înregistrează o excepțională ascensiune valorică și, în care, pe de altă parte, recepția ei critică, altfel, calificată, matură și subtilă, suferă, totuși, pe anumite porțiuni, din pricina modului de lucru cu „ușile închise”, în spatele cărora, pasă-mi-le, ar fi investitj cu dreptul de a oficia și chiar decrta doar citiva aleși ai domeniului apărîți în deceniile anterioare, spun, deci, că este în firea lucrurilor ca într-un moment literar asemănător, cu o asemenea antinomie de esență, pozitivă manifestării libere a spiritului critic, să se ivească soluția capabilă a contribuiri la rezolvarea vieții literare în albia normală. Or, trebuie arătat că soluția în cauză rezidă în vital necesară spărtură făcută în circumstanțele actuale, care perfect închis, mirutot betonat, tocmai de către „nou val” critic al cărui punct de greutate este asigurat, indiscutabil, de strălucita „formație” găzduită în paginile Luceafărului. Cît despre împrejurarea că tocmai revista noastră se dovedește a fi locul buvursanței confuzionale, nu trebuie să mîie prea mult, fie și numai pentru că însăși menirea ei de publicație preocupată constant de identificarea și promovarea scriitorului tînar, implicit, a noului, îi incumbă o atare poziție deschisă. Că redacția revistei, prin conducerea și prin secția ei de critică, în cunoștință de cauză, treacă cu multă discreție de obișnuitele uzuale, de litera decrărilor de principiu, stimulînd din toate puterile o asemenea acțiune de radicală primenire, iată o altă fațetă a problemei în legătură cu care ar fi

bine să-l lăsam a judeca de-î drept sau nu ce facem pe cei ce ne vor urma.

Care sînt reacțiile tipice față de un asemenea fenomen realment resurrectorial nu mă constituie, deja, un secret. Ca unul care, prin forța împrejurărilor, (fericite împrejurare dar și bolnavă) cunoscu prin participare directă evenimentul, mi-aș îngădui să relev doar citeva dintre aceste tipuri de reacție. Iată, doi sau trei preînși pontifi ai criticii se arată de-a dreptul consternați constatănd că noi venim din secolul de „indisciplină”, abătîndu-se de la „regulamentul” de subordonare, propriu, zice-se, raportului de subordonare și enul. Drept urmare, de unde intr-o clipă de sinceritate cu sine unul din „pontifi” declară în scris că ar fi fericit să elaboreze o publicație de critică avîndu-și alături pe foarte tinerii și talentați învîntaci, nu peste multă vreme, deponînd un zel și o vehemență demne de cu totul alte cauze, face tot ce-i stă în putință, indiferent de împrejurare, spre a ne convinge că, nici mai mult nici mai puțin, același (foști) învîntaci sînt buntiiți de toate raiile caracolei umanității, totodată, de desavîrsită absență a vocației critice. Un alt pretins pontif (care în ultimii zece-cincisprezece ani n-a scris mai mult de zece-cincisprezece articole despre literatura actuală, și pe acestea știu domnia sa bine de ce le-a scris), de asemenea, puternic socot, publică un articol, chipurile, despre teorie și practică în critica, în care nu numai că eludează complet morala dictonului „Iupus in fabula” acuzînd pe alții de dogmatism, ci, în același loc întocmește liste strategice dichisite de nume reprezentînd, în viziunea sa, cu totul obiectivă, dezinteresată, „adevărata critică” de azi, inclusiv pe cea tînără, și-i trece (cu avertisment !) sub tacere pe incozumii (foști) învîntaci. A atrage atenția asupra faptului că adevărata critică tînără de azi, în concepția autorului aceluia articol, este reprezentată exclusiv de oameni care scriu (din cînd în cînd) despre orice numai despre literatura română contemporană nu, reoprezintă un act cu totul superfluu. În fine altul (sau alții) dintre aceiași pretinși pontifi ai criticii simulează că nu știu despre ce este vorba, că, adică, nu a auzît despre existența acestor critici tineri și că, de fapt, atenția sa este refîntă de cutare ori cutare recenzent obedient, lipsit de orice personalitate, care, știe toată lumea, răspundea prompt la comenziile „maestrilor”, laudînd în chip penibil ce se „trebuie” măsacînd fără scrupul tot ce „trebuie” masacrat.

Situația invidiabilă în planul statutului literar și extrem de dificilă (sub raportul vieții practice) în care se află exponenții cel mai valoroși ai noului val al criticii literare de azi, la urma urmei, este expresia uneia din cele mai vii confruntări dintre vechi și noi sub raportul mentalității literare. E o confruntare generatoare, în „tabără” oponentilor, de complexe absolut deconcertante. Persistînd în obstinata lor rezistență activă, aceștia din urmă nu fac altceva decît să pună în discuție etica lor profesională. Intrucît sufar de o meteahna pe cît de incurabilă tot pe atît de păgubitoare — aceea de a așeza întotdeauna binele înaintea răului — mă gîndesc că, totuși, nu este trecut timpul ca legea atracției contrariilor să-și manifeste prerogativele. Ar fi spre folosul general al vieții literare actuale ; ceea ce, dincolo de alte eventuale „pierderi”, constituie esențialul.

Nicolae Ciobanu

CONFABULE

PĂPĂDIA

Într-una din zilele săptămînii,
păpădia se află peste fire și
vigilă ? — Este cîmă mai frumoasă decît mine ?

Și, într-adevăr, era tare frumoasă ; rotundă, o mîngă de puf căruntă legănată pe o tîță subțire, grațioasă ca un gîl de lebedă sau ca degetul mic al unei mirese. Numai că nu avea parfum — dar există, cum se știe și un miros al privirii...

— Iată cum sînt, striga, beată de fericire, păpădia lungindu-se de-a-supra pămîntului.

Fîrîre o priveau cu oarecare admirație pentru nebulina ei de a se măsura cu ele, dar nu o luau prea tare în seamă.

— La urma urmei, zicea trandafirul, are și păpădia felul ei de frumusețe.

— Așa, așa, învîntă și macul.

Păpădia la asculta cu disprețul cel mai fâfîș, dansînd în bătaia vîntului — o lună într-un ochi de apă. Pînă cînd îi trecu vremea și cheli treptat ca o perucă în muzeul teatrului.

Iulian Neacșu

Întîlnirea mea cu „Luceafărul”

Urmare din pag. a 6-a

Publicasem cu ajutorul bunului Ioanid Romanescu două cîteva poezii în „Convorbiri literare” și „Cronica”.

Eram muncitor metalurgist, eram colțos, eram (și sînt și acum) un tip incomod pentru mulți. Un poet, autor al cărții „Fiul soarelui” m-a scos de pe lista participanților la spectacolul de poezie la care era invitat Ion Gheorghe. L-am abordat în culise. L-am rugat să citească „două-trei” poezii scrise de mine. A citit mai multe. Apoi m-a luat de braț, a mers cu mine peste tot, a cerut să intru în spectacol ca „invitat” al invitatului. Cam de atunci unii au început să aibă mai multă încredere în mine.

Astăzi sînt student la Academia de științe politice „Ștefan Gheorghiu”. Ion Gheorghe m-a invitat că la iubirea de patrie este un drept ce trebuie cucerit, el mi-a spus ca un bătrîn comunist : „artele sînt ziduri lipite, dar trebuie să lipim manifeste”, el mi-a dat de înțeles că boema nu este viața de cafenea, de pahar, ci știința de a trăi arta.

Ion Gheorghe m-a apropiat de „Luceafărul” și de o multitudine de idei, unele pe care le-am înțeles și acceptat, altele pe care nu le-am înțeles, Ion Gheorghe m-a apropiat de inima lui. Asta e foarte important pentru un poet tînar.

Expoziție comemorativă THEODOR AMAN

Pentru a-l omagia pe Th. Aman. Biblioteca Academiei prezintă o expoziție înmărmurînd 40 de desene și acuarelă selectate din bogatul ansamblu — de vreo 300 de bucati — ale marelui pictor, păstrate în colecțiile Cabinetului de Stampe. Grupate în colecțiile de teme mai frecvente din opera artistului, operele — în majoritatea lor aproape necunoscute — pun în lumină preocupările sale pentru subiectele istorice, ilustrate printr-o suită de schițe, pentru cele din viața satului, în care verva celor prinși în horă este cu deosebire surprinsă, pentru peisaj, înțeles uneori ca o notație utilă, făcută la fața locului, iar altele ca stare de spirit romantică, redată cu suplete și rafinament de mare artist. Accentul a fost pus însă pe schițele de portret și pe scenele de interior în scopul de a lumina una din fațetele insuficient cunoscute ale picturului. Dacă primele grupări de lucrări evidențiază vocația de luptător, de contemporan lucid, a lui Aman, celelalte scot mai mult în evidență virtuțile sale de artist plastic. Pentru a întregi atmosfera și a înlesni vizitatorului apropierea de Aman, o vitrină cu scrisori și o altă cuprînzînd obiecte din epocă completează omagiul pe care Biblioteca Academiei l-a adus celui care a deschis drumul larg al picturii românești moderne.

Radu Ionescu

Almanahul turistic pentru tineret, 1981

● Să spunem, dintru început, că se simțea nevoia unui asemenea almanah, a unei „cărți” pentru inima și mintea tineretului din țara noastră. Întîind absența unei atare publicații, militînd pentru împlinirea aspirațiilor culturale ale tinerilor cititori, iată, Comitetul Central al U.T.C. și Biroul de turism pentru tineret dă la iveală pentru prima dată „Almanahul turistic pentru tineret” pe anul 1981.

Un almanah care este mai aproape de natură, dar mai aproape și de natura umană, fiindcă doar dacă nu vrei să observi dorința realizatorilor de a fi cit mai aproape de sufletul, de preocupările spirituale, sociale și nu în ultima instanță turistice, ale cititorului. Doar un sumar bogat, variat, distractiv și serios, educativ, instructiv și deloc plictisitor. Performanță ce nu trebuie trecută cu vederea dacă ne gîndim că redactorul responsabil al acestei publicații, în persoana lui Toma Michinici, a trebuit „să facă față” unor colaboratori cu stiluri diferite și unori cu subiecte ce nu pot fi supuse unui unic calapod. Aspectul eterogen al almanahului face bine și este de preferat oricui dezbaterei

serioase dar plicticoasă pe marginea unei singure teme. Laudabil este deci, că, și atunci cînd se discută despre turism, discuția nu este „locată” în inscrie acest fenomen într-un concept generalizator. În articolul semnat de prof. dr. Ștefan Streja, „Turismul, factor de sănătate, civilizație și cultură, de pace și bune relații între popoare” se spune chiar că „turismul modern străbate distanțele de zeci de mii de kilometri de casă, căutîndu-și acum itinerare naționale, continentale sau intercontinentale și este chiar cu gîndul la cele în cosmos. Zilele noastre au născut un „homo turisticus” în adevăratul înțeles al cuvîntului”. Traseele turistice, arheologia sau numismatica nu sînt nici ele ignorate, așa cum nu sînt ignorate nici paginile de poezie sau proză. Și pentru că am ajuns aici merită să observăm calitatea textelor literare, texte care incontestabil înnoiesc paginile almanahului. Pentru exactitate să amintim versurile semnate de Nichita Stănescu, Ioan Alexandru, Mircea Micu, Tiberiu Utan, Toma Michinici, Ion Nicolescu și alții, prozele scurte

ale lui George Arion, schițuri de care, în traducere, sînt prezente Agatha Christie și Catherine Mansfield. Reportajele sînt reprezentate de citiva reporteri foarte prezenți și în paginile altor publicații. Se remarcă astfel reportajele lui Radu Procopovici, Ilie Purcariu, Cornelia Barbu, Mihai Pelin sau Dan Bîrlădeanu, precum și grupajele semnate de Nicolae Plopanu și N. Grigore Mărășanu. Cu seriozitate este privită în paginile almanahului și caricatura, mai mult, sintem martorii unei încercări de a grupa holoaii o serie de tineri caricaturisti cu arm fi Aurel Ștefan Alexandrescu, Dan Ioanțescu, Ando, Sorin Postolache și alții. Remarcăm și intențiile bune ale Nataliei Robescu și ale Olăgă Calboreanu care prezintă tinerelor cititoare moda pentru voiaj. În privința sportului, mult mai privilegiat decît moda, trebuie să atragem atenția asupra incursiunii lui Victor Nița în istoria de ieri și cea prezentă a clubului „Sportul Studentesc”, cu atît mai mult cu cît prezvințele reporterului, deși făcute la sfîrșitul anului 1980, presupunînd privind evitarea de către „Sportul Studentesc” a retrogradării, iată se împlinea, în anul 1981.

Sperăm că prezvințele de bun augur în ceea ce privește Almanahul turistic pentru tineret să se împlinească și pe anii ce vin.

Reporter

